



Research Paper

## Three Decades of Research on Employment in the Iranian Sports Labor Market: A Look at Micro, Meso, and Macro Barriers

Fatemeh Saeedi<sup>1</sup>, Noshin Benar<sup>2</sup>, Seyed Reza Miraskari<sup>3</sup>

1. Ph.D. student in Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.
2. Associate Professor of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Economics and Accounting, Faculty of Management and Economics, University of Guilan, Iran

Received: 27 February 2024

Accepted: 8 June 2024

### Abstract

**Objective:** This research combined previous research to analyze the barriers to employment in the Iranian sports labor market at three levels: micro, meso, and macro.

**Methodology:** This qualitative study uses a meta-synthesis approach and the qualitative content analysis method. The statistical population included all domestic studies conducted between 1380 and 1402. In this way, 31 articles were purposefully selected. Using Sandlowski and Barroso's (2007) seven-step model, the findings of previous research related to the research objectives were reviewed, aggregated, synthesized, and interpreted. Using the coding method's identification and validation was confirmed through Cohen's kappa test (0.617).

**Results:** Based on the findings, the barriers to employment in the sports labor market are classified into 66 sub-themes and 13 main themes at three levels: micro, meso, and macro.

**Conclusion:** The findings of this study show that employment in the Iranian sports labor market faces numerous obstacles. To overcome these challenges, a comprehensive and long-term approach by policymakers, managers, economic actors, and job seekers in this field is essential. At the micro level, skills training and strengthening personal characteristics; at the meso level, reforming the educational system, creating a labor market system, developing a strategic plan, strengthening sports-related associations and institutions, and increasing support; at the macro level, economic reforms, improving political relations, social support, technological advancement, and legal changes can lead to the creation of new and sustainable job opportunities in Iranian sports.

**Keywords:** Employment, Labor Market, Sports Industry, Entrepreneurship.

### To cite this article:

Saeedi F, Benar N, Miraskari S R. Three Decades of Research on Employment in the Iranian Sports Labor Market: A Look at Micro, Meso, and Macro Barriers. *Human Resource Management in Sport*. 2024; 11(2):449-487. <https://doi.org/10.22044/shm.2024.14475.2643>

Corresponding Author: **Fatemeh Saeedi**

Email: Fatemeh.Saeedi88@Yahoo.Com



## Extended Abstract

### Summary

This study used a qualitative meta-synthesis approach to identify and analyze the barriers to employment in the Iranian sports labor market at the micro, meso, and macro levels. The data was analyzed and categorized by examining 31 domestic studies conducted between 2001 and 2023 and applying the seven-step Sandelowski and Barroso model. The findings reveal that the barriers to employment in Iranian sports are diverse and can be classified into micro, meso, and macro.

### Introduction

The increasing unemployment among youth is one of the most important economic problems facing today's societies; the unemployment rate is considered a tool for measuring a country's economic health level (1). Accordingly, reducing unemployment and increasing employment are primary development goals in different countries. Unemployment is a crisis that is considered a threat to the entire society (2). As a growing field, sport is recognized as having the potential to create employment. By creating demand for sports goods and services and creating attractiveness for communities, sport provides the necessary ground for developing employment and entrepreneurship (3). Therefore, the present study seeks to identify the barriers to employment in the Iranian sports labor market based on a combination of the findings of conducted research (qualitative meta-synthesis) in this field."

### Methodology and Approach

This research is applied in terms of its purpose and qualitative in terms of its data nature and analysis style. The data collection method in this research is based on documentary information. Meta-synthesis was used to collect data and information in this research. Meta-synthesis is used to integrate multiple studies and create comprehensive and interpretive findings. In other words, meta-synthesis is the combination of interpreting the results of the primary data of previous studies. Meta-synthesis requires the researcher to review and combine related research findings thoroughly. This research used the seven-step meta-synthesis method of Sandelowski and Barroso (2007).

### Result and Conclusion

The sports labor market is a dynamic and growing sector encompassing many occupations. In recent years, many researchers have examined the sports labor market from various perspectives and identified and enumerated the most significant barriers to employment in this field. Despite extensive research and efforts in the field of employment in the sports labor market, there still needs to be a significant gap in conducting a comprehensive meta-analysis to collect and classify the barriers to employment development in this area. This gap highlights the necessity of conducting the present research to address this need and fill this gap. In this regard, by relying on the findings of previous studies and using a meta-analysis method, 31 selected research sources related to employment in the Iranian sports labor market were identified, studied, and analyzed. The research findings indicated that the barriers to employment in the sports labor market can be categorized into a comprehensive three-level model (micro, meso, and macro) consisting of 13 main themes and 66 sub-themes. This study examined the barriers to employment in Iran's sports labor market at the micro, meso, and macro levels over the past three decades. One standard limitation in meta-analyses is the limited access to credible scientific research. To mitigate this limitation, the researcher utilized multiple databases related to the research topic to increase the likelihood of finding all relevant articles.

Additionally, a longer time frame for article searches can help researchers find more articles related to the research topic. Researcher bias is another significant limitation in meta-analyses that can negatively impact the quality and validity of the findings. One standard limitation in qualitative studies is researcher bias. Multiple coders were used to extract data to ensure the reliability and validity of the data extraction. The findings of this study indicate that employment in Iran's sports labor market faces numerous challenges. To overcome these challenges, policymakers, managers, economic actors, and job seekers in this field need a comprehensive and long-term approach. At the micro-level, skill development and strengthening personal characteristics are



essential. At the meso-level, reforming the educational system to enhance skill development and create connections with industry and society, establishing a labor market system with a particular focus on classifying sports jobs based on needs assessments and reliable information, supporting entrepreneurs and startups, and structural reforms, including focusing on creating employment mechanisms and strengthening sports-related associations and institutions, changing managerial attitudes, including developing a unique strategic plan for sports employment and stability in sports management at the national level, and establishing national and international scientific and research cooperation are necessary. At the macro level, reviewing macroeconomic policies, improving political relations, social support, technological advancement, and legal changes can create new and sustainable job opportunities in Iranian sports.

**Ethical Considerations:** This research is extracted from a doctoral dissertation, and all ethical principles have been considered. An attempt has been made to convey the findings to the audience clearly and explicitly. Also, any bias in reporting the results has been avoided, and honesty and integrity have been considered the main principles in data analysis and referencing.

**Funding:** This research has yet to receive any financial support.

**Authors' Contributions:** All authors of this article have actively participated from the research implementation stage to the article writing stage.

**Conflicts of interest:** The esteemed authors declare that this research has been conducted without receiving any financial or non-financial support from any third party. Also, there has been no conflict of interest in this research, whether financial or non-financial, and all stages of the research have been conducted with full observance of ethical principles.

**Acknowledgment:** We would like to express our gratitude and appreciation to all those who assisted us in conducting this research. We would also like to thank the esteemed professors who reviewed and corrected this article with their careful attention and knowledge.

## References

1. Mwita KM. Tanzania graduate employability: Perception of human resource management practitioners. *International Journal of Human Resource Studies*. 2018;8(2):263-72.
2. Keiper MC, Sieszputowski J, Morgan T, Mackey MJ. Employability Skills: A Case Study on a Business-Oriented Sport Management Program. *E-journal of Business Education and Scholarship of Teaching*. 2019;13(1):59-68.
3. Mandalizadeh Z, Ehsani M. Identifying the Environmental and Individual Barriers to Entrepreneurial in Sport for Women and Providing Suggested Strategies. *New Trends in Sport Management*. 2014;1(3):33-41 [In Persian].





## سه دهه پژوهش در موضوع اشتغال در بازار کار ورزش ایران: نگاهی به موانع سطوح خرد، میانی و کلان

فاطمه سعیدی<sup>۱</sup>، نوشین بنار<sup>۲</sup>، سید رضا میرعسکری<sup>۳</sup>

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران.
۲. دانشیار مدیریت ورزشی دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران.
۳. استادیار گروه اقتصاد و حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۸

### چکیده

**هدف:** پژوهش حاضر از طریق ترکیب تحقیقات پیشین با هدف واکاوی موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران در سه سطح خرد، میانی و کلان انجام شد. **روش‌شناسی:** این پژوهش از نوع کیفی با روش فراترکیب (سنتز پژوهی) اجرا شد. جامعه آماری کلیه مطالعات داخلی انجام شده در بازه زمانی بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۲ بود. در این راستا ۳۱ مقاله به صورت هدفمند انتخاب گردید و با استفاده از الگوی هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷)، یافته‌های پژوهش‌های پیشین مرتبط با اهداف پژوهش، بررسی، تجمیع، ترکیب و تفسیر شد. همچنین داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری شناسایی و اعتبار آن، از طریق آزمون کاپای کوهن (۰/۶۱۷) تایید گردید.

**یافته‌ها:** بر اساس یافته‌ها، موانع اشتغال در بازار کار ورزش در سه سطح خرد، میانی، و کلان در ۶۶ مضمون فرعی و ۱۳ مضمون اصلی طبقه‌بندی شد. **نتیجه‌گیری:** یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که اشتغال در بازار کار ورزش ایران با موانع متعددی روبرو است. برای غلبه بر این چالش‌ها، اتخاذ رویکردی جامع و بلندمدت توسط سیاست‌گذاران، مدیران و فعالان اقتصادی و کارجویان این حوزه ضروری است. در سطح خرد، مهارت‌آموزی و تقویت ویژگی‌های شخصیتی، در سطح میانی، اصلاح نظام آموزشی، ایجاد نظام بازار کار، تدوین برنامه راهبردی، تقویت تشکلهای و نهادهای مرتبط با ورزش و افزایش حمایت‌ها؛ در سطح کلان، اصلاحات اقتصادی، بهبود روابط سیاسی، حمایت‌های اجتماعی، پیشرفت فناوری و تغییرات قانونی می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و پایدار در ورزش ایران منجر شود.

**واژه‌های کلیدی:** اشتغال، بازار کار، صنعت ورزش، کارآفرینی.

به این مقاله این‌گونه استناد کنید:

سعیدی فاطمه، بنار نوشین، میرعسکری سید رضا. سه دهه پژوهش در موضوع اشتغال در بازار کار ورزش ایران: نگاهی به موانع سطوح خرد، میانی و کلان. مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۱۴۰۳؛ ۱۱(۲): ۴۴۹-۴۸۷. <https://doi.org/10.22044/shm.2024.14475.2643>

نویسنده مسئول: فاطمه سعیدی

Email: Fatemeh.Saedi88@Yahoo.Com



## مقدمه

جوانان پایه و اساس جوامع هستند؛ از یک سو با انرژی، نوآوری و شخصیت خود فضای توسعه و امنیت یک ملت را تعریف می‌کنند و از سوی دیگر، با استعدادهای خلاق و نیروی کارشان، ضامن پیشرفت‌های اقتصادی و دستیابی به اهداف سیاسی و اجتماعی جامعه می‌شوند (۱). افزایش بیکاری جوانان یکی از مهم‌ترین مشکلات اقتصادی جوامع امروز جهان است؛ نرخ بیکاری به عنوان وسیله‌ای برای سنجش میزان سلامت اقتصادی یک کشور در نظر گرفته می‌شود (۲). بر اساس گزارش یونسکو<sup>۱</sup> برای کشورهای کمتر توسعه یافته و در حال توسعه در طول دهه آینده، باید حداقل ۴۷۵ میلیون شغل جدید برای جذب ۷۳ میلیون جوان در حال حاضر بیکار و ۴۰ میلیون نفر برای ورود سالانه در بازار کار به وجود آورد (۳). بر این اساس، کاهش بیکاری و افزایش اشتغال از اهداف کلان توسعه در کشورهای مختلف است. بیکاری، بحرانی است که برای کل جامعه تهدید محسوب می‌شود (۴).

اشتغال<sup>۲</sup> مفهومی رایج در حوزه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، مدیریتی و اقتصادی است (۵). اشتغال از دیدگاه اجتماعی عبارت است از مشغول شدن یک فرد به انجام فعالیتی دسته‌جمعی به منظور برآوردن نیازهای مادی، معنوی و گروهی. این مفهوم از دیدگاه سیاسی، شامل اجرای برنامه‌های اقتصادی در قالب سیاست‌های ایدئولوژیکی حکومت و یا دولتی است که سبب تضمین دوام و بقا آن حکومت می‌شود (۶). اشتغال از دیدگاه فرهنگی عبارت است از سازش فکری، روانی و جمعی یک فرد با فرصت‌های مختلفی که در جامعه به دست می‌آورد. اشتغال از دیدگاه اقتصادی عبارت است از چگونگی کاربرد درجات مختلفی از مهارت، مقدار نیروی کار در اختیار، کیفیت و کمیت تجهیزات در دسترس، شیوه‌های فنی موجود، میزان رقابت، سلیقه‌ها، عدالت مصرف، تولید و مطلوبیت فعالیت‌هایی که در تولید و توزیع درآمد ملی مؤثرند و نهایتاً از دیدگاه مدیریت، اشتغال عبارت است از به‌کارگیری منطقی نیروی متخصص و کارآمد در مشاغل تخصصی و تطبیق آن‌ها با موقعیت‌های تخصصی مورد لزوم به نحوی که اشتغال صحیح آن‌ها نیل به اهداف را ممکن سازد (۷) و در مقابل نرخ بیکاری به عنوان وسیله‌ای برای سنجش میزان سلامت اقتصادی یک کشور (۲)؛ و به عنوان ریشه بسیاری از ناهنجاری‌ها و پیامدها و یک پدیده اقتصادی بسیار مهم و حائز اهمیت برای دولت‌ها به شمار می‌آید (۸)؛ آنچنان که گذار فارغ‌التحصیلان سطوح مختلف نظام آموزشی از مدرسه یا دانشگاه به بازار کار از جمله دغدغه‌های اصلی بسیاری از کشورهای به شمار می‌آید. این دغدغه از آنجایی ناشی می‌شود که افزایش نرخ بیکاری و به ویژه نرخ بیکاری جوانان تحصیل کرده، پیامدهای متعددی را برای جوامع به دنبال خواهد داشت (۹). بررسی آمار مربوط به وضعیت نیروی کار در سال ۱۴۰۱ که از سوی مرکز آمار کشور ارائه شده نشان می‌دهد در حال حاضر ۲ میلیون و ۳۴۸ هزار و ۹۵۷ نفر بیکار در کشور وجود دارد که بررسی سهم «جمعیت بیکار تحصیل کرده از مجموع جمعیت بیکار کشور» حاکی از آن است که ۴۰ درصد بیکاران کشور، در گروه فارغ‌التحصیلان آموزش عالی قرار دارند (۱۰). همچنین بررسی آمار سازمان بین‌المللی کار<sup>۳</sup> در سال ۲۰۲۱ در مورد نرخ اشتغال آموزش عالی نسبت به کل جمعیت در محدوده سنی ۶۴-۱۵ سال، نشان می‌دهد کشور ایران با نرخ ۵۶/۰۲ در بین ۷۰ کشور حائز رتبه ۶۸ است (۱۱). دانش‌آموختگان دانشگاهی به رغم صرف هزینه‌های مالی و همچنین عنصر باارزش زمان، اغلب بعد از اتمام تحصیلات دانشگاهی با بیکاری در بازار کار مواجه می‌شوند (۱۲).

ورزش به عنوان یک حوزه رو به رشد با پتانسیل ایجاد اشتغال شناخته شده است. داده‌های آماری موجود در چندین کشور اروپایی نشان می‌دهند که از سال ۱۹۸۰ تعداد مشاغلی که در فعالیت‌های ورزشی طبقه‌بندی می‌شوند، سه برابر شده است و به نظر می‌رسد این روند همچنان ادامه دارد. سه دلیل اصلی برای این موضوع وجود دارد:

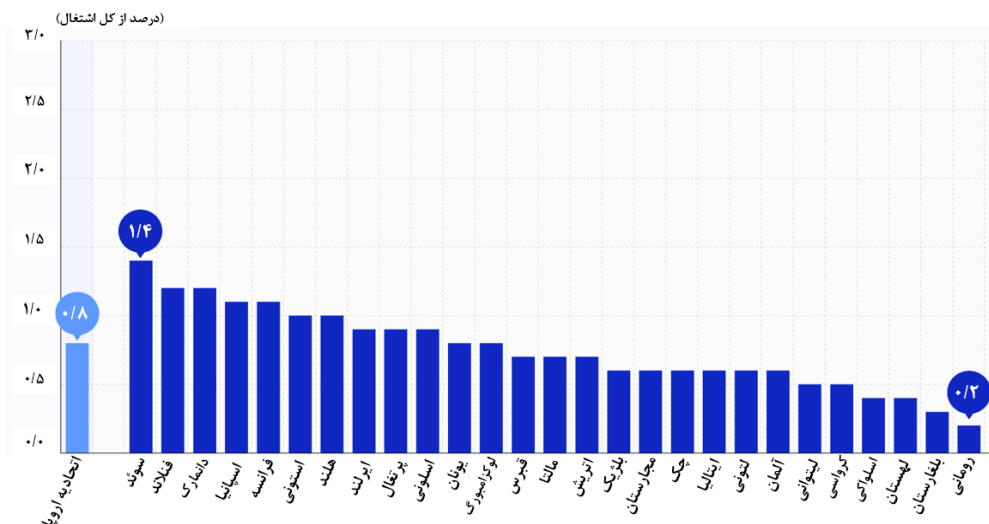
- گسترش فعالیت‌های ورزشی که گروه‌های مختلفی از جمعیت (سالمندان، جوانان در حال بازگشت به اجتماع، افراد دارای معلولیت و غیره) را تحت تأثیر قرار می‌دهد و نیازهای متنوعی (تفریح، سلامتی، سرگرمی، آموزش) را برآورده می‌کند.
- تأثیر غیرمستقیم افزایش سطح زندگی اروپایی‌ها که بخش فزاینده‌ای از درآمد خود را صرف هزینه‌های تفریح و سلامتی (به ویژه فعالیت‌های تفریحی در زمینه ورزش) می‌کنند.

1. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization  
2. Employment  
3. International Labour Organization



تغییر در "عرضه ورزش" که به طور فزاینده‌ای حرفه‌ای می‌شود (جنبه تجاری فعالیت‌های ورزشی در حال افزایش است) (۱۳). ورزش از طریق ایجاد تقاضا برای خدمات و کالاهای ورزشی و ایجاد جذابیت برای اجتماعات، زمینه لازم را برای توسعه اشتغال و کارآفرینی فراهم می‌کند (۱۴) و با توجه به ارائه محصولات و خدمات مشترک با حیطه‌هایی مانند گردشگری، آموزش، سلامت، رسانه، فناوری اطلاعات، پوشاک و حمل‌ونقل آباستن توسعه مشاغل بسیاری برای جامعه است. دنیای ورزش شبکه‌ای گسترده از افراد را در بر می‌گیرد که هر کدام نقشی کلیدی در این عرصه ایفا می‌کنند (۱۵). ورزش فراتر از میدان مسابقه و فقط مختص به بازیکنان نیست؛ بلکه شامل افرادی می‌شود که ورزشکاران را آموزش می‌دهند (۱۶)، افرادی که مربیان را استخدام و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کنند (۱۷)، افرادی که وظیفه مدیریت و برنامه‌ریزی امور ورزشکاران و همچنین نمایندگی آن‌ها در جلسات و مذاکرات را بر عهده دارند (۱۸)، کسانی که ورزش را تبلیغ و ترویج می‌کنند (۱۹) و کسانی که از طریق رسانه‌های ورزشی در مورد موفقیت‌ها و شکست‌های ورزشکاران گزارش می‌دهند (۲۰). این افراد در کنار هم، صنعت ورزش را به یک مجموعه پیچیده، رقابتی و ارزشمند تبدیل می‌کنند. به این ترتیب حجم قابل توجهی از مشاغل در صنعت ورزش ایجاد و یا توسعه می‌یابد که به نوبه خود، از یک‌سو موجب کاهش بیکاری و از سوی دیگر موجب توسعه اقتصادی کشور می‌گردد (۲۱).

آمار منتشر شده توسط اداره آمار اتحادیه اروپا<sup>۲</sup> نشان می‌دهد نرخ اشتغال در حوزه ورزش در کشورهای عضو این اتحادیه افزایش داشته است. در سال ۲۰۲۲، ۱/۵۱ میلیون نفر در بخش ورزش در اتحادیه اروپا شاغل بودند که ۰/۸ درصد از کل اشتغال را نشان می‌دهد. این نشان‌دهنده افزایش ۱۰/۹ درصدی تعداد افراد شاغل در بخش ورزش در مقایسه با سال ۲۰۲۱ (۱/۳۶ میلیون) است. اشتغال در ورزش در کشورهای مختلف اتحادیه اروپا، واقعیت‌های متفاوتی را در برمی‌گیرد و وزن اقتصادی متغیری دارد (شکل ۱). توزیع جغرافیایی اشتغال در ورزش در میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا ناهمگون است. سوئد با ۴/۱ درصد از کل اشتغال، بالاترین سهم را در این زمینه دارد. پس از آن فنلاند، دانمارک (هر دو ۱/۲ درصد)، اسپانیا و فرانسه (هر دو ۱/۱ درصد) قرار دارند. در مقابل، رومانی (۰/۲ درصد)، بلغارستان (۰/۳ درصد)، لهستان و اسلواکی (هر دو ۰/۴ درصد) و کرواسی و لیتوانی (هر دو ۰/۵ درصد) کمترین سهم را در اشتغال بخش ورزش به خود اختصاص داده‌اند (۲۲).



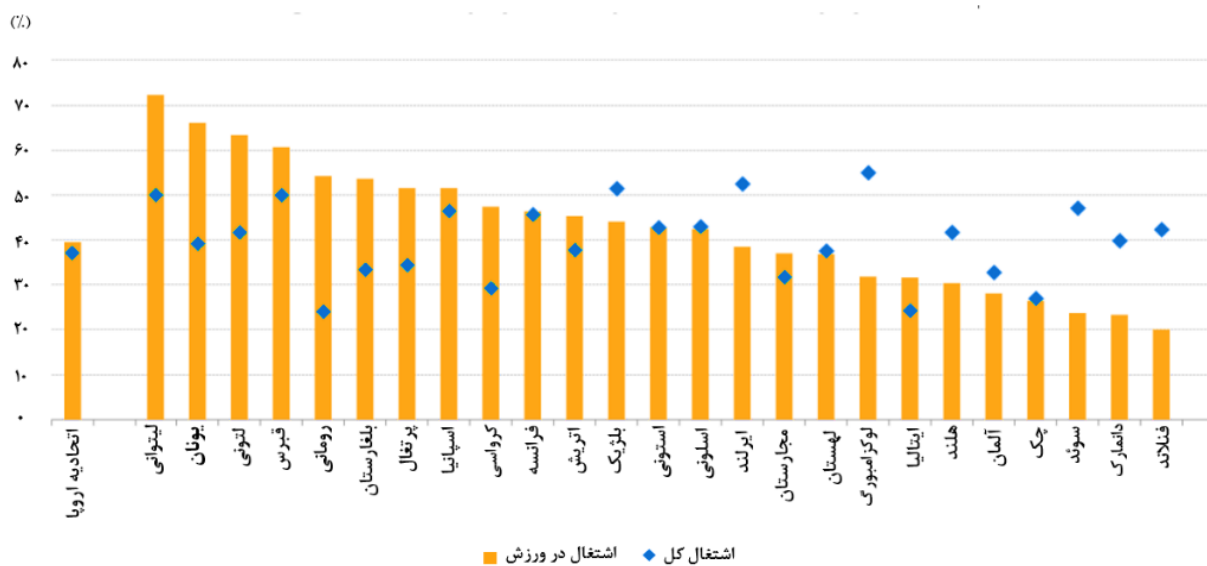
شکل ۱. سهم اشتغال در ورزش از کل اشتغال در اتحادیه اروپا (۲۰۲۲) (۲۲)

Figure 1. Employment in sport as a share of total employment in the EU (2022)

مطابق شکل (۲)، سهم فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی در اشتغال در ورزش در اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۲ با سهم کلی فارغ‌التحصیلان در کل اشتغال تفاوت داشت. در حالی که ۳۹/۵ درصد از شاغلان در بخش ورزش دارای مدرک تحصیلی عالی بودند، این رقم برای کل اشتغال

در اتحادیه اروپا ۳۷/۱ درصد بود. این تفاوت نشان می‌دهد که سطح تحصیلات در بخش ورزش به طور متوسط کمی بالاتر از میانگین کل اتحادیه اروپا است.

در دو کشور لیتوانی (۷۲/۴ درصد) و یونان (۶۶ درصد)، حداقل دو سوم از افراد شاغل در ورزش فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی بودند. در شش کشور دیگر عضو اتحادیه اروپا، این سهم بیش از ۵۰ درصد بود. از میان ۲۵ کشور عضو اتحادیه اروپا، ۱۱ کشور سهم فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی شاغل در ورزش را کمتر از میانگین اتحادیه اروپا (۳۹/۵ درصد) ثبت کردند. همچنین کمترین درصدها در دانمارک (۲۳/۴ درصد) و فنلاند (۱۹/۹ درصد) مشاهده شد. در سال ۲۰۲۲، رومانی بالاترین سهم فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی شاغل در ورزش را در مقایسه با کل آمار اشتغال داشت (با نسبت ۲/۳) و به دنبال آن یونان (۱/۷) قرار گرفت. از طرف دیگر، در ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا، سهم فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی در اشتغال در ورزش نسبت به کل اشتغال پایین‌تر بود (شکل ۲) (۲۲). این یافته‌ها نشان می‌دهد که سطح تحصیلات در بخش ورزش در سراسر اتحادیه اروپا ناهمگن است. در حالی که برخی کشورها مانند لیتوانی و یونان سهم بالایی از فارغ‌التحصیلان تحصیلات عالی را در این بخش دارند، در سایر کشورها این سهم به طور قابل توجهی پایین‌تر است. این تفاوت‌ها می‌تواند به عوامل مختلفی هر کشور نسبت داده شود.



شکل ۲. سهم فارغ‌التحصیلان دارای تحصیلات عالی در اشتغال در ورزش و کل اشتغال (۲۰۲۲) (۲۲)

Figure 2. Share of tertiary education graduates, in employment in sport and in total employment (2022)

بنابراین بازار کار ورزش در حال رشد و تکامل است و فرصت‌های شغلی متنوعی را برای افراد با تحصیلات، مهارت‌ها و تجربیات مختلف ارائه می‌دهد. با این حال، این بازار با چالش‌ها و موانع متعددی نیز روبرو است که می‌تواند توسعه اشتغال را محدود کند. با توجه به پیشینه مطالعات انجام شده، دو رویکرد عمده در پرداختن به چالش‌ها و موانع اشتغال قابل تشخیص است. اول، رویکردی که تنها به قابلیت‌های فردی توجه دارد. این رویکرد بر توانایی‌ها، ویژگی‌ها و دانش‌های فردی به عنوان عوامل تعیین‌کننده اشتغال تمرکز دارد. تا اواخر دهه ۱۹۹۰، مفهوم اشتغال‌پذیری عمدتاً بر مسئولیت فردی برای کسب مهارت‌های لازم جهت یافتن، حفظ و پیشرفت در شغل متمرکز بود. این رویکرد فردمحور در طول زمان با تکمیل و توسعه تحقیقات و مطالعات در زمینه اشتغال، تکامل یافت. در این رویکرد تکمیلی، توجه صرف به مهارت‌ها جای خود را به تأکید بر ترکیبی از مهارت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی مانند انطباق‌پذیری و انعطاف‌پذیری داد (۲۳). در حالی که تا اواخر دهه ۱۹۹۰، مفهوم اشتغال‌پذیری عمدتاً بر مسئولیت فردی برای کسب مهارت‌های لازم جهت یافتن، حفظ و پیشرفت در شغل متمرکز بود، محققین همچون هیلج و پولارد<sup>۱</sup> (۱۹۹۸)، گازییر<sup>۲</sup> (۲۰۰۱) و مک کوئید و لیندسی<sup>۳</sup> (۲۰۰۵) ابعاد جدیدی به این بحث بخشیدند. این اندیشمندان استدلال می‌کردند که اشتغال صرفاً یک مسئله فردی نیست و باید از منظری

1. Hillage and Pollard  
2. Gazier  
3. McQuaid and Lindsay



کلان تر به آن نگریست. در این رویکرد، تأکید بر این بود که وضعیت اشتغال افراد را نمی توان بدون در نظر گرفتن کل بازار کار و عوامل زمینه‌ای مؤثر بر آن، به درستی درک کرد. فرهنگ کار، نظام استخدامی و وضعیت کلی بازار کار از جمله این عوامل زمینه‌ای هستند که نقشی اساسی در فرصت‌های شغلی و تجربیات افراد در محیط کار ایفا می کنند (۲۳-۲۶). بنابراین در رویکرد دوم، بر عواملی خارج از کنترل فرد توجه شده است. بستری که فرد در آن زندگی و رشد می کند و به آن مقید می شود و عوامل کلان اقتصادی و سیاست‌گذاری نیز مورد تأکید است. این رویکرد استدلال می کند که عواملی مانند سیاست‌های اقتصادی کلان، نرخ بیکاری و نابرابری اقتصادی می تواند فرصت‌های شغلی را محدود کند. برای مثال الگوی اشتغال که توسط پاتیکا<sup>۱</sup> و همکاران (۲۰۲۱) ارائه شده است، چهار دسته کلی از عوامل از جمله عوامل اجتماعی (جمعیت، مهاجرت)، عوامل اقتصادی (تولید ناخالص داخلی، سرمایه‌گذاری، صادرات و واردات)، عوامل سیاسی (ثبات سیاسی، سیاست‌های مالیاتی، جنگ‌های داخلی) و عوامل نهادی (عملکرد نهادهای اقتصادی، مدیریت غیرمتمرکز) را به عنوان عوامل مؤثر بر اشتغال در نظر می گیرد (۲۷). در مطالعه‌ای آکالانکا<sup>۲</sup> و همکاران (۲۰۲۱) عواملی همچون سرمایه، سیاست، محیط کسب و کار، دانش کسب و کار، آب و هوا، روابط عمومی، مدیریت زمان، مسئولیت‌های شخصی، کارکنان و عامل مصرف‌کنندگان را از جمله موانع و چالش‌های پیش روی کارآفرینان ورزشی معرفی کردند (۲۸). نووکوری و آدیوکوو<sup>۳</sup> (۲۰۲۰) نشان دادند که دسترسی ضعیف به منابع مالی، سیاست‌های متناقض دولت (مانند مالیات‌های متعدد) و زیرساخت‌های ضعیف از موانع اشتغال و کارآفرینی می باشد (۲۹). اروزون<sup>۴</sup> و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای نشان دادند که توسعه شخصی از جمله عوامل مؤثر بر دستیابی به شغل است و بر این اساس، بهبود مدیریت و مهارت‌های رهبری و داشتن دانش در زمینه ورزش می تواند دستیابی به اشتغال را تسریع کند. همچنین تحصیلات ضعیف، برنامه درسی و کیفیت تحصیلی از جمله موانع اشتغال ورزشی است (۳۰). در مدل اشتغال ونگ و توبن<sup>۵</sup> (۲۰۱۶) به چند مؤلفه کلیدی در حوزه اشتغال از جمله ابعاد اقتصادی، تکنولوژیک، اجتماعی و محیطی اشاره شده است (۳۱). خادمی کله‌لو و همکاران (۲۰۲۳) عوامل اقتصادی، آموزشی، ساختاری، سیاسی، محیط کسب و کار، فرهنگی و نیروی انسانی را به عنوان موانع اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در بازار کار ایران در نظر گرفت، که در بین آن‌ها عامل اقتصادی مهم‌ترین و عامل فرهنگی کم‌اهمیت‌ترین اولویت را داشتند (۹). در پژوهشی دیگر زنگانه و همکاران (۲۰۲۰) به شناسایی و اولویت‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های اشتغال پایدار با تأکید بر سیاست‌های کلی اشتغال پرداخته و عوامل اثرگذار بر اشتغال در پنج بعد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی محیط زیست و فناوری طبقه‌بندی کردند (۳۲). شرفی و همکاران (۲۰۱۹) نیز به شناسایی عوامل مؤثر بر اشتغال با رویکرد کارآفرینی پایدار مبتنی بر سیاست‌های کلی اشتغال ابلاغی توسط مقام معظم رهبری پرداختند و نشان دادند که عوامل ساختاری و نهادی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زیست محیطی، آموزش و فناوری در اشتغال با رویکرد کارآفرینی پایدار اثرگذار هستند (۳۳). شکیبایی (۲۰۱۷) عدم وجود سیستم تشویقی و انگیزشی مناسب، فقدان سرمایه اجتماعی، تشدید ناامنی و احساس ناامنی، قوانین دست و پاگیر و بروکراسی اداری پیچیده و انتظارات فزاینده از کارفرمایان و سرمایه‌گذاران، مهم‌ترین موانع ایجاد اشتغال در سطوح خرد و منطقه‌ای هستند (۳۴). در پژوهش دیگری موحدی و همکاران (۲۰۱۲) به هفت مؤلفه کلیدی از جمله حمایت‌های دولت، آگاهی اجتماعی و فرهنگی، افزایش توانایی رقابت در بازار از طریق ایجاد تعاونی‌ها، حمایت از کارآفرینی و خوداشتغالی، حمایت‌های مالی و بودجه‌ای توجه شده است (۳۵). مختاری‌پور و سیادت (۲۰۰۷) کمبود سرمایه‌گذاری، اجرای خصوصی‌سازی، عدم حمایت از دستاوردهای داخلی، عدم تسهیلات اشتغال، اقتصاد متکی به نفت و کاهش رشد محصولات ناخالص داخلی را به عنوان عوامل اقتصادی مؤثر بر افزایش بیکاری تحصیل کرده‌های دانشگاهی معرفی نمودند (۳۶). کارلیز<sup>۶</sup> (۲۰۱۱) نیز در پژوهشی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در ورزش کانادا را وجود مهارت، دانش و تجربه برای کارآفرینان جوان، برنامه حمایتی بخش دولتی از کسب و کارهای کوچک و میزان سرمایه‌گذاری می‌داند (۳۷). همچنین هاتچینسون<sup>۷</sup> (۲۰۰۸) در مطالعه خود نشان داد که کسب مهارت و تجربه در دوره‌های کارورزی در

1. Patyka
2. Akalanka
3. Nwokorie and Adiukwu
4. Eruzun
5. Wang and Thoben
6. Karlis
7. Hutchinson





یافتن شغل مناسب در ورزش موثر می‌باشد (۳۸). بورگس<sup>۱</sup> (۲۰۰۷) آگاهی از فرایندهای کارآفرینی، مهارت‌های ارتباطی و بین فردی، مهارت‌های دیجیتال، دانش اقتصادی، امور مالی، توسعه حرفه‌ای، مدیریت مالی، مدیریت منابع انسانی، مدیریت اطلاعات، مدیریت بازاریابی، مدیریت عملیات، مدیریت خطر و مدیریت راهبردی را به عنوان مهم‌ترین الزامات و مهارت‌های دستیابی به اشتغال برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی می‌داند (۳۹). بررسی‌ها نشان می‌دهد، در ایران هیچ گونه آمار رسمی و مشخصی از شاغلان بخش تربیت بدنی و ورزش وجود ندارد (۴۰). وضعیت نگران‌کننده اشتغال در کشور و بالا رفتن شمار افراد جوای کار موجب شده که برنامه‌ریزان و متولیان امر به دنبال راهبردهایی برای رهایی از این وضعیت باشند. بر همین اساس در دهه‌های اخیر محققان از زوایای گوناگونی به بررسی عوامل مؤثر بر عرضه و تقاضای نیروی کار در ورزش پرداخته و موانع سد راه توسعه اشتغال را بررسی نمودند. در بخش محتوایی، تمرکز موضوعی آثار مورد مطالعه نشان می‌دهد، تمام پژوهش‌هایی که در ایران انجام شده است، بر چند موضوع محوری از جمله وضعیت اشتغال و بیکاری دانش‌آموختگان علوم ورزشی (۴۰، ۴۱)؛ موانع و راهکارهای توسعه اشتغال‌زایی در ورزش (۴۲)؛ موانع اشتغال در ورزش از منظر کارآفرینی (۴۰، ۴۳-۴۸)؛ موانع اشتغال زنان کارآفرین در ورزش (۱۴، ۴۹)؛ موانع توانمندسازی اشتغال در ورزش (۵۰) متمرکز بوده است.

مرور پیشینه پژوهش مؤید این نکته است که علی‌رغم اینکه مطالعات انجام شده عوامل مختلفی را در ایجاد چنین وضعیتی اثرگذار دانسته و متناسب با آن راهکارهایی ارائه نموده‌اند؛ موانع اشتغال در بازار کار بخش ورزش در ایران به طور جامع و یکپارچه مورد توجه قرار نگرفته است. از طرفی ورزش، با توجه به موقعیت فعلی آن در نزد مردم و اقبال عمومی نسبت به آن، در ایجاد اشتغال و در پی آن درآمدزایی توان بالقوه فراوانی دارد که بالفعل کردن آن نیازمند توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران در کنار پژوهش‌ها و تحقیقات دقیق است (۵۱). عدم برنامه‌ریزی مناسب در این زمینه علاوه بر اینکه جامعه را از این امتیازات محروم می‌سازد، با توجه به خیل عظیم فارغ‌التحصیلان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی مشکلات عدیده‌ای را به وجود خواهد آورد. این مسئله به معنی از دست رفتن پتانسیل این افراد، هزینه‌های آموزشی و سرمایه‌گذاری انجام شده برای تربیت نیروی انسانی ماهر در کشور و بلا استفاده ماندن آن‌ها در فعالیتهای اقتصادی و وارد ساختن خسارت به اقتصاد ملی، از یک سو و فراهم نبودن زمینه برای محول کردن نقش‌های اجتماعی به افراد فرهیخته جهت نیل به اهداف توسعه کشور، از دیگر سو و در عین حال امکان بروز اعتراض و عکس‌العمل در جامعه به سبب آگاهی بیشتر می‌باشد (۴۲). بنابراین پژوهش حاضر درصدد شناسایی موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران بر مبنای ترکیب یافته‌های پژوهش‌های انجام شده (فرا ترکیب کیفی) در این زمینه است. اولین هدف یک مطالعه فراترکیب می‌تواند جمع‌بندی دانش تولیدشده در یک حوزه به منظور حصول به نتیجه‌گیری مرتبط با عمل یا نمایاندن برای تحقیقات آینده باشد. دومین هدف می‌تواند گزارش یا حل یافته‌های ظاهراً ناهمساز باشد. سومین هدف می‌تواند مدل‌سازی روابط، تعریف شرایط بسترساز یک پدیده، ترکیب یافته‌های تحقیقات کیفی اولیه یا نقشه‌برداری از زمینه‌های آن دانش باشد. بدین ترتیب هدف اصلی پژوهش حاضر، ترکیب یافته‌های پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه موانع اشتغال در ورزش و نیز ایجاد ارتباط بین مطالعات و کسب نتیجه منسجم از میان نتایج پراکنده مطالعات است (۵۲). هر یک از این پژوهش‌ها به جوانب و ابعاد مختلفی از موانع اشتغال در ورزش پرداخته‌اند که با ترکیب آن‌ها می‌توان، ضمن کسب آگاهی جامع‌تر نسبت به عوامل موجود از طریق ارائه شمای کلی آن‌ها، به سیاست‌گذاران، فعالان اقتصادی و کارجویان این حوزه در راستای تغییر و اصلاح برنامه‌ها به منظور برطرف نمودن موانع و بهبود وضعیت اشتغال کمک شایانی نماید.

## روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت داده‌ها و سبک تحلیل در گروه تحقیقات کیفی قرار دارد. روش جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش مبتنی بر اطلاعات اسنادی است. جهت جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات در این پژوهش از فراترکیب استفاده شده است. فراترکیب، برای یکپارچه‌سازی چندین مطالعه و ایجاد یافته‌های جامع و تفسیری صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر؛ فراترکیب، ترکیب تفسیر نتایج داده‌های اصلی مطالعات گذشته

است. فراترکیب مستلزم این است که پژوهشگر بازنگری دقیق و عمیقی انجام دهد و یافته‌های پژوهش‌های مرتبط را ترکیب کند. در این پژوهش از روش هفت مرحله‌ای فراترکیب سندولوسکی و باسو<sup>۱</sup> (۲۰۰۷) استفاده شده است که در شکل (۳) ارائه شده است.



شکل ۳. مراحل هفتگانه پژوهش (۵۳)

Figure 3. The seven stages of the research (52)

## یافته‌ها

در این بخش نتایج مربوط به هر یک از گام‌های این تحلیل ارائه گردیده است:

### گام ۱: تنظیم سوالات پژوهش

طرح سوالات پژوهش در تحلیل فراترکیب قبل از شروع مراحل بعدی پژوهش، چارچوب کلی آن را مشخص می‌نماید. سوالات مربوطه در جدول (۱) آورده شده است.

#### جدول ۱. سوالات پژوهش

Table 1. Research questions

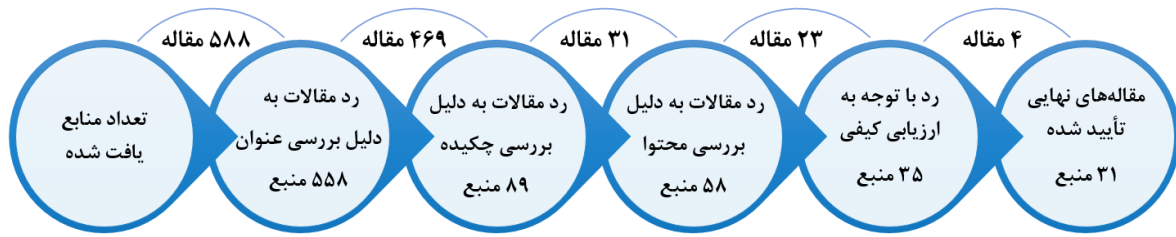
چه چیزی (What)	موانع اشتغال در بازار کار ورزش کدام‌اند؟
جامعه مورد مطالعه (Who)	جامعه مورد مطالعه برای دستیابی به این عوامل چیست؟
محدوده زمانی (When)	عوامل اثرگذار مربوط به چه دوره زمانی بررسی و جست‌وجو شده است؟
چگونه (How)	چه روشی برای فراهم کردن مطالعات استفاده شده است؟

### گام ۲: بررسی متون به صورت نظاممند

در این مرحله از پژوهش مطالعات (مقالات، پایان‌نامه‌ها، اسناد و گزارش‌ها) در بازه زمانی ۱۳۸۰-۱۴۰۲ از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جست‌وجو و با استفاده از کلیدواژه‌های "بازار کار ورزش"، "اشتغال (بیکاری) در ورزش"، "کارآفرینی (خوداشتغالی) در ورزش" جست‌وجو و بازیابی شدند. پس از بازیابی منابع، برای هر منبع مشخص، نسخه‌ای از متن کامل، به منظور بررسی و تحلیل تهیه گردید. در نتیجه جست‌وجو و بررسی پایگاه‌های اشاره شده، با استفاده از واژه‌های کلیدی مد نظر تعداد ۵۵۸ منبع یافت شد.

### گام ۳: جست‌وجو و انتخاب مقاله‌های مناسب

برای انتخاب منابع مناسب براساس الگوریتم نشان داده شده در شکل (۴) پارامترهای مختلفی نظیر عنوان، چکیده، محتوا و کیفیت (روش پژوهش، نشریات و غیره) ارزیابی شده است. مبنای انتخاب یا رد مقالات در هر یک از مراحل ذکر شده در شکل، هدف تحقیق و پاسخگویی پرسش اصلی تحقیق بود که در نهایت تعداد ۳۱ مقاله مناسب با پرسش اصلی تحقیق بود، بنابراین، این مقالات وارد فرایند تحلیل شد.



شکل ۴. الگوریتم نتایج جستجو و فرایند غربال و انتخاب نهایی مقالات

Figure 4. Search result algorithm and screening and final selection process of articles

## گام ۴: استخراج نتایج

در گام چهارم از روش تحلیل محتوا و تکنیک تحلیل محتوای مضمونی<sup>۱</sup> (TCA) به منظور تحلیل یافته‌ها بهره گرفته شد. برای این کار منابع نهایی به طور پیوسته چند بار مرور گردید و به منظور استخراج مضامین از فهرست بازبینی محقق ساخته که متناسب با اطلاعات مورد نیاز طراحی شده بود (نام و نام خانوادگی نویسندگان، سال انتشار، تحلیل یافته‌های کلیدی) استفاده گردید. پس از بررسی محتوای تمامی مقالات و انتخاب کدهایی که ارتباط با واژه‌های کلیدی داشتند، مضامین فرعی شکل گرفت. سپس هر یک از آن‌ها با توجه به مفهومشان با یکدیگر مقایسه و در یک مفهوم مشابه با در نظر داشتن وجه مشترکشان دسته‌بندی شدند.

## گام ۵: تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌ها

در طول تجزیه و تحلیل، پژوهشگر به دنبال مضامینی است که از متون موجود پدیدار شده‌اند؛ بنابراین، پس از مشخص شدن مقولات فرعی، یک طبقه‌بندی موضوعی شکل می‌گیرد که موضوعات مشابه، در کنار هم ذیل آن موضوع قرار می‌گیرند که به آن‌ها مقوله اصلی گفته می‌شود.

## گام ۶: کنترل کیفیت

به منظور کنترل کیفیت کدگذاری در فرایند انجام روش فراترکیب و سایر روش‌های کیفی می‌توان از شاخص کاپا استفاده کرد. طبق این روش، برای تایید اعتبار کدگذاری از مقایسه نظر پژوهشگر با یک خبره استفاده می‌گردد. شاخص کاپا عددی بین صفر و یک است و هر چه مقدار آن به یک نزدیک‌تر شود، نشان‌دهنده توافق بین رتبه‌دهندگان است. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۲) می‌توان گفت که استخراج کدها (۰/۶۱۷) از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

## جدول ۲. برآورد شاخص کاپا

Table 2. Kappa index estimates

سطح معناداری (sig)	برآورد T <sup>b</sup>	انحراف معیار برآوردی	مقدار	تعداد مشاهدات معتبر
۰/۰۰۱	۱۲/۵۷۰	۰/۰۹	۰/۶۱۷	درجه توافق کاپا

## گام ۷: ارائه یافته‌ها

با تحلیل مفاهیم مقالات، موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران در قالب کدهای اولیه استخراج و مضامین فرعی شکل گرفت. سپس مطابق جدول (۳، ۴ و ۵)، در ۶۶ مضمون فرعی و ۱۳ مضمون اصلی در سه سطح خرد، میانی و کلان طبقه‌بندی شدند. موانع سطح خرد در ۲ مضمون اصلی (ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های اشتغال‌پذیری) و ۱۱ مضمون فرعی طبقه‌بندی شدند که در جدول (۳) ارائه شده است.

## جدول ۳. موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران در سطح خرد

Table 3. Micro-level barriers to employment in the Iranian sports labor market

منابع	مضامین اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه
قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۴۲)، فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، مندعلیزاده و احسانی (۲۰۱۴) (۱۴)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)	عدم خودباوری (ضعف اعتماد به نفس و عزت نفس)	نبود توقعات و انتظارات مثبت از خود عدم اتکا و اعتماد به خود عدم باور به توان و مهارت شخصی و پذیرفتن خطر آن نداشتن شناخت از خود بیان باورها و اعتقادات همراه با ترس	
فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)	ویژگی‌های شخصیتی	ضعف انگیزه اشتغال	نبود انگیزه شغلی عدم علاقه به کسب موفقیت‌های تازه و خوداشتغالی عدم انگیزه پیشرفت بی‌رغبتی به کسب تجارت جدید
فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۴۲)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)	زیاده‌خواهی	تمایل به منحصر به فرد بودن کمال‌گرایی بیش از حد نداشتن اهداف واقع‌بینانه	
کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، ابراهیمی دینانی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)	ضعف مسئولیت‌پذیری	مسئولیت‌پذیری پایین در پذیرش شغل	
کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، ابراهیمی دینانی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، امید و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)	ضعف مهارت‌های آکادمیک	تحصیلات غیرمرتبط ضعف بنیه علمی	
حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، مندعلیزاده و احسانی (۲۰۱۴) (۱۴)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۲۰۲۲)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)	فقدان سابقه و تجربه شغلی مرتبط	عدم کسب تخصص و تجربه کافی در زمینه مرتبط نداشتن کارورزی در سازمان‌های ورزشی نداشتن تجربه کارآفرینی	
خالقی‌فر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۷)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)	مهارت‌های اشتغال‌پذیری	فقدان مهارت‌های عمومی	مهارت‌های ارتباطی سواد اطلاعاتی مهارت‌های زندگی بهره‌گیری از زبان خارجی اخلاق حرفه‌ای تعهد کاری روابط عمومی بالا توسعه فردی و بین فردی مهارت رهبری توانایی انجام کار در محیط کار توانایی ارائه توانایی‌های خود عدم توانایی رزومه‌نویسی و مصاحبه

منابع	کدهای اولیه	مضامین فرعی	مضامین اصلی
خالقی فر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۷)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)	- نداشتن توانایی مدیریت کسب و کار	فقدان مهارت‌های مدیریتی	
	- نداشتن توانایی مدیریت زمان		
	- نداشتن توانایی مدیریت اطلاعات		
	- نداشتن توانایی مدیریت دانش		
	- نداشتن توانایی مدیریت حرفه‌ای		
	- نداشتن خلاقیت و نوآوری (نداشتن ابتکار عمل)		
	- نداشتن برنامه‌ریزی صحیح و هدفمند		
	- عدم توانایی خودانگیزی		
	- نداشتن آشنایی فناوری ارتباطات و اطلاعات		
	- فقدان تفکر انتقادی		
خالقی فر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۷)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)	- نداشتن توانایی بازرسی و کنترل کیفیت	فقدان مهارت‌های حرفه‌ای	
	- نداشتن آشنایی با قوانین کار		
	- فقدان مسئله‌یابی و حل مسئله در محیط کار		
	- فقدان ایده‌پردازی و ارزیابی ایده‌ها		
	- عدم توانایی انجام وظایف ساده و معمولی در ورزش		
	- عدم توانایی کار کردن با ابزار و لوازم ورزشی		
	- عدم توانایی انجام وظایف پیچیده عملی در ورزش		
	- عدم توانایی فنی و تکنیکی بالا		
	- عدم توانایی استفاده از فناوری نوین در ورزش		
	- عدم تخصص در رشته یا رشته‌های ورزشی		
حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، مندعلیزاده و احسانی (۲۰۱۴) (۱۴)، نادریان چهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۲۰۲۳) (۴۹)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، خالقی فر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۷)	- عدم ریسک‌پذیری	فقدان مهارت‌های کارآفرینانه	
	- عدم استقلال		
	- عدم تحمل شکست		
	- عدم پذیرش ابهام		
	- عدم پذیرش تغییر		
	- عدم استقلال طلبی		
	- عدم تشخیص و حل مسئله		
	- ضعف روحیه کار تیمی		
	- ناآشنایی با نیازهای بازار کار (مهارت‌های مورد نیاز کارفرمایان)		
	- عدم آشنایی و تسلط به بازارهای بالقوه و بالفعل ورزشی (در حوزه ورزش ملی و بین‌المللی)		
ابراهیمی دینانی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، گودرزی و همکاران (۲۰۱۷) (۵۹)، نادریان چهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۴۸)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۱)	- عدم آشنایی با اجزاء اکوسیستم کارآفرینی و اشتغال	فقدان مهارت شناخت بازار کار	
	- عدم توانایی تبدیل محدودیت‌های بازار به فرصت (شناسایی فرصت‌ها و نیازهای بازار)		
	- عدم تحلیل محیط بازار		
	- عدم توانایی در خلق ایده‌ها، محصولات و خدمات و کسب درآمد از طریق آن		
	- عدم آشنایی با نیازهای بازار کار (مهارت‌های مورد نیاز کارفرمایان)		
	- عدم آشنایی و تسلط به بازارهای بالقوه و بالفعل ورزشی (در حوزه ورزش ملی و بین‌المللی)		
	- عدم توانایی تبدیل محدودیت‌های بازار به فرصت (شناسایی فرصت‌ها و نیازهای بازار)		
	- عدم تحلیل محیط بازار		
	- عدم توانایی در خلق ایده‌ها، محصولات و خدمات و کسب درآمد از طریق آن		
	- عدم آشنایی با نیازهای بازار کار (مهارت‌های مورد نیاز کارفرمایان)		

موانع سطح میانی در ۶ مضمون اصلی (موانع نظام آموزشی، موانع نظام اطلاعات بازار کار، موانع حمایتی، موانع ساختاری، موانع مدیریتی و موانع علمی-تخصصی) و ۲۴ مضمون فرعی طبقه‌بندی شدند که در جدول (۴) ارائه شده است.

#### جدول ۴. موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران در سطح میانی

Table 4. Meso-level barriers to employment in the Iranian sports labor market

منابع	کدهای اولیه	مضامین فرعی	مضامین اصلی
محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۲)، خالدی فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)، فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)	- عدم نیازسنجی میدانی در برنامه‌ریزی دروس و سرفصل‌ها در جهت اشتغال‌زایی	فقدان نیازسنجی آموزشی بر اساس نیاز بازار کار	موانع نظام آموزشی
	- عدم شناسایی شکاف دانشی و مهارتی دانش‌آموختگان علوم ورزشی		
	- عدم توجه مناسب به ظرفیت‌های ورزش در برنامه‌های آموزشی مختلف کارآفرینی و اشتغال در ورزش		
صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، خالدی فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)	- عدم ارائه یا اثربخش نبودن واحد درسی کارآفرینی در ورزش (برگزاری صوری و فاقد کیفیت درس‌هایی مانند اشتغال، کارآفرینی، کارورزی، و ... در مقاطع تحصیلی علوم ورزشی)	ضعف منابع و محتوای آموزشی	
	- کمبود منابع آموزشی کاربردی در حوزه اشتغال و کارآفرینی در ورزش		
	-		



مضامین اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه	منابع
		عدم رعایت استانداردهای آموزشی شغلی (عدم توجه به آموزش مهارت‌های اشتغال‌پذیری)	
		قدیمی و سنتی بودن مطالب و محتواهای آموزش ارائه شده در کلاس‌ها	
		فقدان استقلال دانشگاه‌ها در تغییر برنامه‌های آموزشی	
		ضعف برنامه درسی در توسعه نوآوری و ایده‌پردازی	
		فقدان تناسب بین محتوای آموزشی با مهارت‌های کسب و کار	
		همگام نساختن سر فصل دروس با نیازهای جامعه	
		استفاده از اساتید کم تجربه و ناآشنا با بازار کار ورزشی	
		فقدان شرایط مناسب در دانشگاه‌ها جهت نوآوری و بکارگیری شیوه‌های نوین در تدریس توسط مدرسین	
ناکارآمدی منابع انسانی متخصص		درگیر شدن برخی از اعضای هیأت علمی به تصدی‌گری امور و در اختیار گرفتن پست‌های مدیریتی	برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)
		آشنایی ناکافی اعضای هیأت علمی با فرایندها و نحوه انجام امور در واحدهای کاری و کسب و کار	
		ناکارآمدی اعضای هیأت علمی در تربیت نیروی متخصص و کارآمد مورد نیاز جامعه	
ضعف برنامه‌کارورزی		فقدان یا ضعف برنامه کارآموزی و کارورزی ورزشی	هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، برومند و همکاران (۲۰۲۳) (۴۰)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، رضوی محمودآبادی و همکاران (۲۰۱۶) (۶۳)
		کم اهمیت تلقی شدن واحدهای درسی عملی، کارآموزی و پروژه‌های درسی	
		ضعف در شیوه ارائه و گذراندن واحد کارورزی	
ضعف استعدادیابی شغلی		عدم شناسایی و پرورش استعدادهای شغلی و کارآفرینانه در طول دوران تحصیل توسط دانشگاه‌ها (بویژه ترم‌های تحصیلی ابتدایی)	محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)
		عدم استعدادیابی تخصصی دانشجویان در هنگام ورود به رشته علوم ورزشی در دانشگاه‌ها	
		عدم استعدادیابی دانشجویان در ارتباط با دروس عملی	
ضعف هدایت آموزشی و مشاوره شغلی		فقدان خدمات مشاوره حرفه‌ای کسب و کار و کارآفرینی در زمینه ورزش	حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)
		عدم وجود مشاوره شغلی در زمینه ورزشی	
کمبود مراکز ارائه‌دهنده آموزش‌های مهارتی		ناکارآمدی مراکز کارآفرینی و فقدان الگوی‌های اشتغال مناسب ورزش	حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۵۰)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، دهقان و شفیعی (۲۰۱۸) (۶۳)، رضانی و همکاران (۲۰۲۱) (۲۰۲۱)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، امید و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۲)، نوری نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸) (۴۸)
		فقدان مؤسسات آموزشی معتبر و تخصصی در زمینه آموزش‌های شغلی (مراکز فنی و حرفه‌ای)	
		کمبود مراکز ارائه‌دهنده برنامه تمرینات کارآفرینانه مناسب (برگزاری کارگاه‌های مداوم و اثربخش اشتغال‌زایی)	
نابرابری عرضه و تقاضا در بازار کار فارغ‌التحصیلان		فقدان هدف‌گذاری عرضه و تقاضا در رشته علوم ورزشی	روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۲)، علیزاده و نصیری (۲۰۰۱)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، نادریان جهرمی و همکاران (۱۴۰۰)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، خالدی‌فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)
		عدم تطبیق رشته‌های دانشگاهی با مشاغل متنوع ورزشی	
		فقدان تناسب و توازن بین فارغ‌التحصیلان با بازار صنعت ورزش	
		فقدان تناسب بین ظرفیت فعلی و پذیرش زیاد دانشجو در دانشگاه‌ها و نیازهای آتی بازار کار	
		توسعه کمی و نامتناسب علوم ورزشی با نیازمندی‌ها و الگوی توسعه کشور	
ضعف ارتباط مراکز آموزشی با صنعت		ارتباط ضعیف بین مراکز آموزشی و بخش کسب‌وکار در صنعت ورزش	قربانی و همکاران (۲۰۲۲)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، نیکویی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، رضائی (۲۰۱۰)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)
		فقدان روابط موثر بین دانشگاه، گروه‌های تربیت بدنی و بازار ورزش	
		فقدان ارتباط و تعامل مستمر و اثربخش سازمان‌های ورزشی دولتی با مراکز آموزشی	
		فقدان ارتباط نزدیک بین مراکز آموزشی و بخش‌های مختلف اجرایی و اقتصادی	
		عدم ارتباط بین دانشکده‌های تربیت بدنی و کارآفرینی	



منابع	کدهای اولیه	مضامین فرعی	مضامین اصلی
محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)	عدم نیازسنجی بازار کار ورزشی عدم شناسایی مشاغل موجود در بخش ورزش عدم شناسایی خدمات حرفه ای، تفریحی، آموزشی و گردشگری در حوزه ورزش	عدم نیازسنجی بازار کار و شناسایی مشاغل ورزشی	
محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)	طبقه‌بندی نشدن مشاغل فقدان نظام طراحی مشاغل، شرح شغل و شرایط احراز مشاغل ورزش	عدم طبقه‌بندی مشاغل ورزشی	موانع نظام اطلاعات بازار کار
دهقان و شفیعی (۲۰۱۸) (۶۳)، رضائی (۱۳۸۹)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، رضائی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۵)	عدم وجود شبکه اطلاع رسانی بازار کار و خدمات در زمینه ورزش نبود اطلاعات کافی از وضعیت بازار کار فقدان اطلاعات کافی در زمینه وضعیت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی عدم وجود بانک اطلاعاتی و امکان ردیابی در زمینه وضعیت اشتغال ضعف نظام اطلاعاتی در زمینه بازار کالا و خدمات ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی	فقدان داده‌های دقیق و بروز	
گودرزی و همکاران (۲۰۱۷) (۲۰)، نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، رضائی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۷)، نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)	عدم توانایی و تسلط در برقراری ارتباط با کارآفرینان، صنایع، مؤسسات مالی، سازمان‌ها و مردم فقدان تکریم عملی و نظامدار افراد و دانشجویان کارآفرین کم‌توجهی به جنبه‌های عملی و اجرایی راه‌اندازی کسب و کارهای ورزشی نبود صندوق حمایت از کارآفرینان ورزشی	عدم همکاری و مشارکت با کارآفرینان ورزشی	
بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، خالدی‌فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)، نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)	نبود نظام تحقیق و توسعه و نوآوری در سازمان‌های ورزشی نبود تیم‌های نوآوری برای حل مسایل و پیگیری ایده‌های جدید عدم حمایت از استارت‌آپ‌های ورزشی با توسعه اکوسیستم نوآوری عدم توسعه برگزاری فستیوال نوآوری‌های صنعت ورزش و توانبخشی عدم برگزاری رویدادهای از ایده تا اجرا و استارت‌آپ و یکندهای ورزشی عدم رشد و توسعه شرکت‌های نوپا (استارت‌آپ‌ها در زمینه ورزش) حمایت کم (بویژه حمایت مالی) از ثبت اختراعات برتر در حوزه ورزش	ضعف حمایت از نوآوری‌های ورزشی (اختراعات، استارت‌آپ‌ها و ...)	موانع حمایتی
نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)	عدم حمایت دولت در زمینه تامین مواد اولیه کسب و کارهای تولیدی ورزشی عدم حمایت جدی از تولیدات داخلی ورزشی عدم حمایت مدیران و مسئولین در رونق گرفتن کارگاه‌های تولید در صنعت ورزش	حمایت ناکافی از تولیدات ورزشی	
قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، دهقان و شفیعی (۲۰۱۸) (۶۳) (۶۳)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، علیزاده و نصیری (۲۰۰۱) (۲۰)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۴۲)	عدم شفافیت و فساد بوروکراسی پیچیده و زمان‌بر وجود تفکر دولتی در نهادهای عمومی غیردولتی مانند فدراسیون‌ها و هیأت‌های ورزشی دولتی بودن اکثر سازمان‌های حوزه ورزش و محدودیت استخدام و اشتغال‌زایی در این مراکز	ساختار دولتی ضعیف و مشکل‌آفرین	
روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۶۰)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)	عدم وجود یک متولی مشخص برای سازماندهی اشتغال و کارآفرینی ورزشی عدم همراهی نهادهای متولی و نظارتی نسبت به راه‌اندازی کسب‌وکارها و مشاغل نوین ورزشی تعدد مراجع تصمیم‌گیری و نظارتی در امر کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکارهای ورزشی موازی کاری نهادهای متولی ورزش کشور (مراکز تصمیم‌گیری) و نبود تعامل و هماهنگی فی مابین	عدم وجود نهاد متولی توسعه اشتغال در ورزش	
نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، رضائی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۷)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)	فقدان سازمان نظام تخصصی ورزش کشور (همانند نظام مهندسی و نظام پزشکی) نبود صنف کسب و کار ورزشی عدم وجود نظام تجاری‌سازی ورزش عدم راه‌اندازی بخشی از مناطق صنعتی مخصوص تولیدات وسایل و تجهیزات ورزشی استاندارد و قابل رقابت عدم ایجاد، حمایت و گسترش مراکز تحقیق و توسعه مراکز صنعتی در حوزه ورزش و شرکت‌های دانش بنیان ضعف اتحادیه‌ها و اصناف در حمایت از شرکت‌ها و کسب‌وکارهای ورزشی	عدم وجود بستر و سازوکار توسعه اشتغال ورزش	موانع ساختاری
خالدی‌فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۳)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۲)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)	عدم تأسیس انجمن دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران فقدان ایجاد شبکه ارتباط و تعامل بین دانش‌آموختگان علوم ورزشی عدم اطلاع‌رسانی به دانش‌آموختگان علوم ورزشی در خصوص نیازهای بازار کار	ضعف ارتباطات و شبکه‌سازی	



منابع	کدهای اولیه	مضامین فرعی	مضامین اصلی
		- عدم شبکه‌سازی میان مراکز آموزشی در زمینه اشتغال	
		- عدم تشکیل تعاونی‌ها و تشکلهای دانشجویان و دانش‌آموختگان	
صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، مندعلیزاده و هنری (۲۰۱۱) (۱۵)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)		- فقدان برنامه‌ریزی و استراتژی صحیح، دقیق و علمی برای توسعه اشتغال ورزشی در کشور	
		- شکاف میان سیاست‌ها و عملکرد برنامه‌ریزی در سازمان‌های دولتی و خصوصی در ورزش	فقدان برنامه راهبردی
		- تقدم اقدامات سلیقه‌ای بر اجرای برنامه‌های استراتژیک در بین برخی از مدیران ورزش کشور	
			موانع مدیریتی
قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، نوری‌نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، مندعلیزاده و هنری (۲۰۱۱) (۱۵)		- تغییر و تحول زیاد در مدیریت کلان ورزش کشور در دوره‌های زمانی کوتاه و عدم ثبات رویه	عدم ثبات و ناکارآمدی مدیریت ورزش کشور
		- ناکارآمدی روش‌های سنتی مدیریتی در ورزش کشور	
		- ضعف نگرش مدیریت ورزش کشور به اشتغال	
			موانع علمی-تخصصی
		- همراستا نبودن پژوهش‌ها با نیازهای بازار کار و صنعت ورزش	
خالدی‌فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، رضانی و همکاران (۲۰۲۱) (۲۰)، نادریان جهرمی و همکاران (۲۰۲۱) (۲۰)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۲)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، رضوی محمودآبادی و همکاران (۲۰۱۶) (۶۴)، مندعلیزاده و هنری (۲۰۱۱) (۱۵)		- نبود تحقیقات کاربردی و پژوهشی در زمینه یافتن راهکارهای تقویت و توسعه اشتغالزایی و کسب‌وکارهای ورزشی	ضعف فعالیت‌های علمی و پژوهشی و عدم تناسب با تقاضای بازار کار
		- فقدان جهت‌دهی به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی به موضوعات اشتغال در ورزش	
		- برگزاری نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها برای معرفی و فروش وسایل و تجهیزات ورزشی	
		- کمبود سمینار و همایش‌ها و نشست‌های تخصصی اشتغال در ورزش	
		- کمبود کتب و مجلات اشتغال و کارآفرینی ورزشی	
			موانع علمی-تخصصی
		- عدم استفاده و بهره‌برداری کارفرمایان از یافته‌های علمی	ضعف در همکاری‌های علمی
روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، مندعلیزاده و هنری (۲۰۱۱) (۱۵)		- انجام نشدن تحقیقات مشترک بین دانشگاه و بخش‌های اجرایی	میان دانشگاه و صنعت
		- فقدان بهره‌گیری از نتایج تحقیقات و طرح‌های علمی و پژوهشی ورزشی	
		- تقاضامحور نبودن پروژه‌های پژوهشی و طرح‌های تحقیقاتی	
		- عدم ارتباط و همکاری علمی و تحقیقاتی با مراکز کشورهای پیشرفته و شرکت‌های بزرگ چندملیتی	ضعف در همکاری‌های علمی بین‌المللی
نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)		- ارتباطات علمی ضعیف در مقیاس ملی و بین‌المللی	

موانع سطح کلان در ۵ مضمون اصلی (اقتصادی و مالی، فرهنگی و اجتماعی، سیاسی، دانش و فناوری، قانونی و حقوقی) و ۲۱ مضمون فرعی طبقه‌بندی شدند که در جدول (۵) ارائه شده است.

### جدول ۵. موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران در سطح کلان

Table 5. Macro-level barriers to employment in the Iranian sports labor market

منابع	کدهای اولیه	مضامین فرعی	مضمون اصلی
امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، رضانی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۷)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)		- نوسان زیاد قیمت و نرخ بالای تورم	اثر تورم بر بازار کار ورزش
		- کاهش ارزش پول ملی کشور در مقایسه با ارزش پول سایر کشورها	
		- کاهش میزان رفاه عمومی جامعه	
		- کاهش میزان سرانه درآمد برای استفاده از برنامه‌های ورزشی بخش خصوصی	
			موانع اقتصادی
نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، قربانی و جعفری (۱۳۹۹)، رضانی و همکاران (۲۰۲۱)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، خالدی‌فر و همکاران (۲۰۲۳) (۶۱)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)		- اثر منفی تحریم‌های بین‌المللی اقتصادی (مالی و تجاری) اعمال شده در کارآفرینی و کسب‌وکارهای ورزشی	محدودیت روابط تجاری و مالی بر اثر تحریم
		- اثر منفی تحریم‌ها در میزبانی و برگزاری رویدادهای ورزشی	
		- ایجاد مشکل در دریافت پاداش ورزشکاران، باشگاه‌ها، داوران و فدراسیون‌ها	



مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه	منابع
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- موانع موجود در زمینه دریافت وام‌ها و تسهیلات بانکی (رویه‌های نادرست در اعطای تسهیلات، بوروکراسی زائد، رانت‌های خاص)</li> <li>- ضعف مدیریت</li> <li>- عدم حمایت مالی بانک‌ها از طرح‌های اشتغالزایی و کارآفرینی</li> <li>- افزایش نرخ بهره و بالا رفتن هزینه تأمین وجه (پول) به منظور سرمایه‌گذاری و عدم تناسب آن با وضعیت مالی فعالان و تولیدکنندگان ورزشی</li> <li>- مشکلات نقل و انتقالات مالی و بانکی بویژه در سطح بین‌الملل</li> </ul>	<p>حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، رضانی و همکاران (۲۰۲۱) (۲۰۲۱) (۵۷)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، رضوی محمودآبادی و همکاران (۲۰۱۶) (۶۳)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)</p>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- فقدان خصوصی‌سازی و حضور کمرنگ بخش خصوصی در کنار بخش دولتی در این حوزه (رقابت نابرابر بخش دولتی و بخش خصوصی)</li> <li>- انحصار بازار که عمدتاً در اختیار بخش دولتی (عدم رقابت در بازارهای ورزشی کشور)</li> <li>- ساختار اقتصاد دولتی و روند کند خصوصی‌سازی (بی‌علاقگی دولت به خصوصی‌سازی)</li> <li>- عدم تعیین مزیت‌های نسبی در هر یک از استان‌های کشور جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش</li> <li>- در دسترس نبودن اطلاعات اقتصادی مورد نیاز سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در ورزش</li> <li>- ابهام در رویکرد و راهبرد آتی خصوصی‌سازی در ورزش کشور</li> <li>- عدم توسعه بخش خصوصی در ورزش</li> <li>- نبود زمینه استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی در جذب دانش‌آموختگان تربیت بدنی</li> </ul>	<p>دهقان و شفیعی (۲۰۱۸) (۶۳)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، نادریان جهرمی و پژوهان (۲۰۲۱) (۶۰)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۸) (۵۶)، ابراهیمی دینانی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، علیزاده و نصیری (۲۰۰۱) (۲۰۲۳) (۵۰)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۲)، امید و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)</p>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- بودجه ناکافی برای سطوح مختلف ورزش</li> <li>- عدم برنامه‌ریزی و نظارت صحیح در تخصیص و استفاده از منابع مالی در ورزش</li> <li>- ناکافی بودن سرمایه‌گذاری زیربنایی دولت در ورزش (ارتباطات، حمل و نقل، خدمات بیمه، خدمات مالی و ...)</li> <li>- عدم توسعه زیرساخت‌های عمرانی (سالن ورزشی، زمین چمن، استخر شنا)</li> <li>- فراهم نبودن زیرساخت‌های لازم اشتغال در جامعه توسط سازمان‌های زیربند (تخصیص مکان، واردات تجهیزات مورد نیاز و ...)</li> <li>- عدم تأمین و توزیع متوازن امکانات و تأسیسات ورزش کشور</li> <li>- پایین بودن سرانه فضاهای ورزشی</li> </ul>	<p>هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۲)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، امید (۱۳۹۵) (۲۰۲۱) (۲۱)، رضوی محمودآبادی و همکاران (۲۰۱۶) (۶۳)، علیزاده و نصیری (۲۰۰۱) (۲۰۲۳) (۵۰)</p>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- کمبود زیرساخت‌های امنیت اقتصادی به منظور جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی</li> <li>- خطرپذیری سرمایه‌گذاری در شرایط اقتصادی فعلی کشور</li> <li>- نبود امنیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت ورزش</li> <li>- تمایل اندک سرمایه‌گذاران خارجی در راستای راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارهای ورزشی</li> <li>- نبود راهکاری برای سرمایه‌گذاران خارجی</li> </ul>	<p>دهقان و شفیعی (۲۰۱۸) (۶۳)، نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)، هادی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، امید و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، نیکوئی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۳)</p>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- نبود سرمایه لازم برای کسب‌وکارهای ورزشی جهت تشبیت در بازار</li> <li>- نبود منابع و ابزار مالی متنوع برای تأمین مالی شرکت‌های کارآفرین ورزشی</li> <li>- ضعف مالی دانشجویان و دانش‌آموختگان برای شروع کسب و کار</li> <li>- نبود یا ضعف ارائه خدمات مشاوره‌ای لازم در زمینه اعتبارات ورزشی</li> <li>- ضعف دانش و آموزش لازم مدیران و کارآفرینان ورزشی در زمینه اعتبارات، مالیات، بیمه، حقوق و دستمزد و ...</li> <li>- نداشتن آموزش‌های مرتبط با شیوه‌های تأمین منابع مالی در ورزش</li> <li>- عدم شناخت شیوه‌های تأمین منابع مالی برای راه‌اندازی کسب و کار</li> </ul>	<p>رضانی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۷)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۹)، هادی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، رضایی (۲۰۱۶) (۶۵)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، گودرزی و همکاران (۲۰۱۷) (۵۹)، فرید و همکاران (۲۰۲۲) (۵۴)، مندعلیزاده و احسانی (۲۰۱۴) (۱۴)</p>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>- عدم فرهنگ‌سازی مناسب خلاقیت، اشتغال، نوآوری و کارآفرینی</li> <li>- تمایل جوانان تحصیلکرده دانشگاهی به مشاغل رسمی و دولتی (غالب بودن فرهنگ کارمندی و زیردستی تا فرهنگ خوداشتغالی و کارآفرینی)</li> </ul>	<p>صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، دهقان و شفیعی (۲۰۱۸) (۶۳)، محمودی یکتا و همکاران</p>
موانع فرهنگی-اجتماعی	ضعف فرهنگ‌سازی		



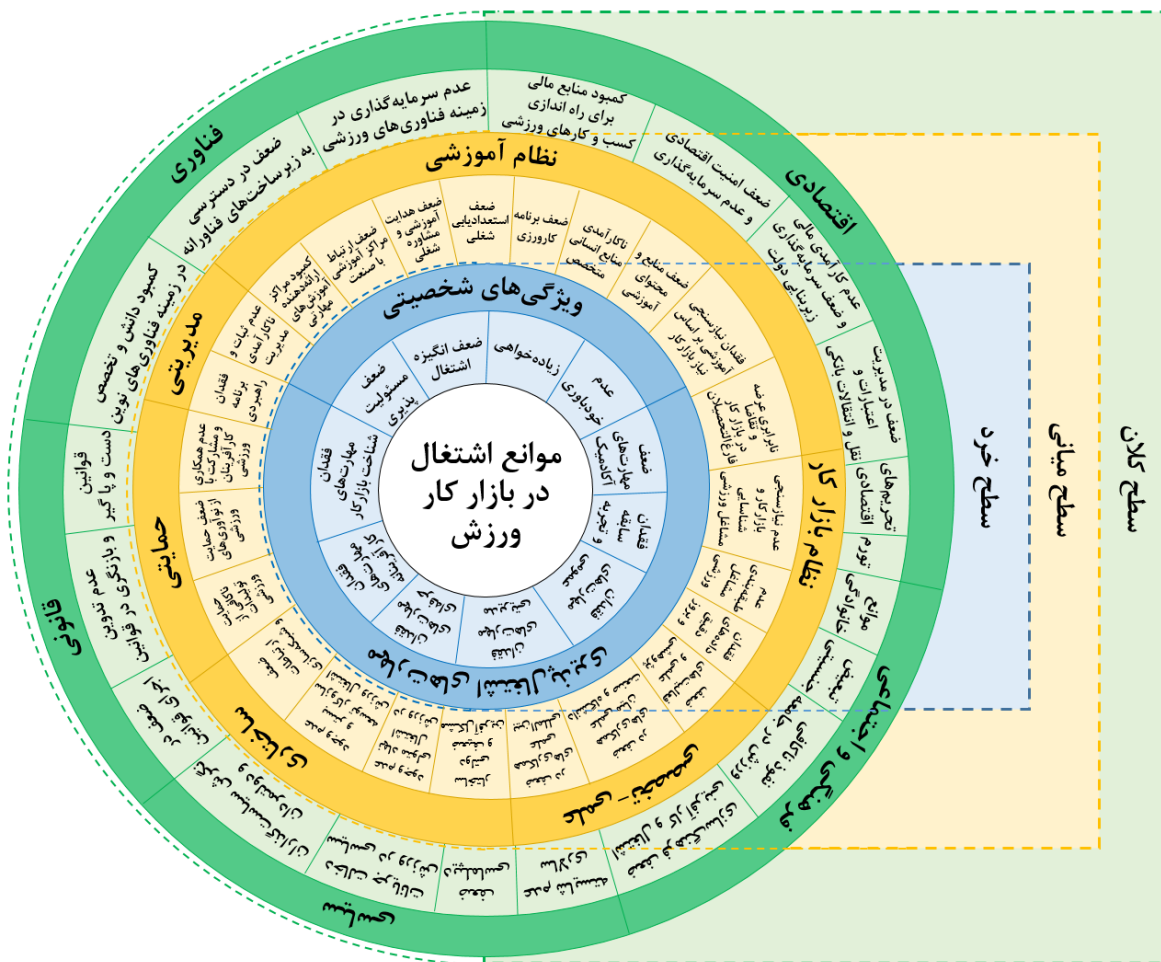
مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه	منابع
	اشتغال و کارآفرینی	- تمایل به کسب سودهای کوتاه مدت در افراد جامعه (دریافت حقوق ثابت و مستمر)	(۲۰۲۳) (۶۸)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، امید و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، مندعلیزاده و احسانی (۲۰۱۴) (۱۴)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، رضائی (۲۰۱۰) (۶۵)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)
		- نبود فرهنگ کاری تیمی برای ایده‌های شغلی و کارآفرینی در بین دانشجویان و فارغ‌التحصیلان کشور	
	موانع خانوادگی	- وجود ساختار و فرهنگ سرکوب‌کننده خلاقیت	
		- کمبود فرهنگ و آموزش مشارکت‌های اجتماعی داوطلبانه در ورزش	
	نقد ناکافی ورزش در جامعه	- تأکید بر مدرگرایی به جای توجه به خوداشتغالی و کارآفرینی	
		- نداشتن تمرین برای ایجاد فرهنگ اشتغال و کارآفرینی در خانواده‌های ایرانی (عدم ایجاد فرصت)	
	نابرابری جنسیتی در اشتغال ورزشی	- نبود محیط خانوادگی پویا و خلاق مناسب در فرآیند رشد شخصیتی	
		- دارایی و ثروت والدین (همسر)	
	نقد ناکافی ورزش در جامعه	- آشنایی و تجربه خانواده با نوآوری و کارآفرینی	
		- تجربیات و تحصیلات والدین (همسر)	
	نقد ناکافی ورزش در جامعه	- سهم اندک و ناکافی ورزش در سبد مصرف خانوار	
		- شیوع سبک زندگی غیرفعال در کشور (مشارکت پایین مردم در ورزش و انجام فعالیت‌های بدنی)	
	نابرابری جنسیتی در اشتغال ورزشی	- سواد جسمانی و ورزشی ضعیف جامعه	
		- ضعف ورود زنان در عرصه مدیریت ورزشی کشور	
	ضعف در نگرش سیاست‌گذاران و دولت‌مردان	- بی‌توجهی به نقش زنان و گسترش مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی (محدودیت حضور در برخی رقابت‌های ورزشی)	
		- وجود فرهنگ مردسالارانه (خود برترانگاری مردانه) در حوزه اشتغال	
	ضعف در نگرش سیاست‌گذاران و دولت‌مردان	- هنجارها و باورهای کلیشه‌ای در مورد فعالیت زنان در ورزش و کسب‌وکارهای مرتبط با ورزش	
		- فقدان ایفای نقش رسانه‌ای در بخش کارآفرینی ورزشی زنان در جامعه	
	ضعف دیپلماسی اقتصادی-ورزشی	- نبود جایگاه ورزش در اولویت اشتغال‌زایی سیاستمداران (سران دولت)	
		- عدم آگاهی و کم توجهی مسئولان و دولت‌مردان به جایگاه ورزش به عنوان قابلیت قوی برای ایجاد اشتغال	
	موانع سیاسی	- نگرش و تمایل ضعیف مدیران دولتی به توسعه کسب‌وکار ورزشی	
		- بی‌ثباتی سیاست‌گذاری دولت و مجلس در امور مربوط به حمایت از مشاغل و کارآفرینی ورزشی	
	ضعف دیپلماسی اقتصادی-ورزشی	- تعدد سیاست‌ها و تعارض بین آن‌ها در مدیریت ورزش کشور	
		- تأثیر منفی تحریم‌های سیاسی	
	ضعف دیپلماسی اقتصادی-ورزشی	- ضعف دیپلماسی اقتصادی ورزشی در یافتن بازارهای جدید	
		- ضعف مدیریت همکاری‌های بین‌المللی در حوزه صنعت ورزش	
	موانع سیاسی	- عدم همکاری با جهان و تأثیر منفی آن در مناسبات ورزشی و برگزاری رویدادهای بین‌المللی	
		- عدم تقویت فعالیت‌های مشترک ورزشی در سطح منطقه‌ای و بین‌الملل (کمبود ارتباطات بین‌الملل و منطقه‌ای)	
	دخالت جریان‌های سیاسی در ورزش	- عدم کسب کرسی‌های ورزشی در سازمان و فدراسیون‌های بین‌المللی	
		- دخالت غیرحرفه‌ای افراد و جریان‌های سیاسی در حوزه ورزش	
	ضعف در دسترسی به زیرساخت‌های فناوری	- ورود مدیران ناآشنا (غیرورزشی و غیرمتخصص) و سیاسیون به عرصه مدیریت ورزش کشور	
		- تأثیرپذیری ورزش از جریان‌های سیاسی	
	ضعف در دسترسی به زیرساخت‌های فناوری	- فقدان فرهنگ شایسته‌خواهی در کشور	
		- استفاده بر اساس مراجعه مستقیم و روابط	
	ضعف در دسترسی به زیرساخت‌های فناوری	- انتصاب‌ها و انتخاب‌های نادرست افراد و ارتقای نابجای افراد	
		- عدم وجود تکنولوژی‌های تسهیل‌کننده اشتغال و کارآفرینی در ورزش	
	ضعف در دسترسی به زیرساخت‌های فناوری	- استفاده نامناسب ورزش کشور از پیشرفت فناوری سایر بخش‌های صنعت در حوزه کارآفرینی ورزشی	
		- ضعف در ارتقای زیرساخت‌های فناوری کشور در حوزه تجهیزات ورزشی	

مضمون اصلی	مضامین فرعی	کدهای اولیه	منابع
عدم سرمایه گذاری در زمینه فناوری های ورزشی	عدم سرمایه گذاری در زمینه فناوری های ورزشی	- نداشتن دسترسی یکسان به فناوری های نوین ورزشی در استان های کشور	هژبر و همکاران (۲۰۲۳) (۵۰)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)
		- کمبود سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه فناوری های نوین مرتبط با ورزش	
		- عدم ورود کالاها و تکنولوژی های نوین ورزشی نبود بسترهای لازم برای دریافت میزبانی رویدادهای بزرگ بین المللی که مانع ورود فناوری و تجهیزات مدرن ورزشی	
		- عدم ملاحظه در انتقال و بهره گیری از دانش و فناوری های ورزشی روز دنیا به کشور	
کمبود دانش و تخصص در زمینه فناوری های نوین	عدم آشنایی با فناوری های مدرن و تغییرات آن در جامعه (فناوری های مدرن ورزشی، تحولات تکنولوژیکی در ورزش) عدم وجود خدمات مشاوره ای در مورد تکنولوژی به روز	- خیاط و همکاران (۲۰۲۰) (۴۹)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، گودرزی و همکاران (۲۰۱۷) (۵۹)	
		- وجود بروکراسی ها و محدودیت های غیر ضروری و دست و پا گیر در قوانین و مقررات مربوط به راه اندازی کسب و کار در حوزه ورزش	حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، صالح نیا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۰)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)
قوانین دست و پا گیر	عدم ثبات قوانین و مقررات و تناقض در قوانین دولتی حاکم بر کسب و کار های ورزشی پیچیدگی های قوانین تجارت (مانند واردات و صادرات کالاهای ورزشی) چالش های متعدد در گرفتن مجوز برای مشاغل ورزشی جدید مانند روانشناسی ورزشی، طب ورزش و غیره	- عدم ثبات قوانین و مقررات و تناقض در قوانین دولتی حاکم بر کسب و کار های ورزشی	حسینی و همکاران (۲۰۲۰) (۴۶)، دهقان و شفیع (۲۰۱۸) (۶۳)، یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) (۴۳)، مندعلیزاده و هنری (۲۰۱۱) (۱۵)، بابائی (۲۰۱۷) (۵۸)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) (۶۸)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۵۷)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۵۵)، رضائی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۷)، محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۱) (۶۲)، نوری خانیوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸)، قربانی و همکاران (۲۰۲۲) (۴۲)، هادوی و همکاران (۲۰۱۸) (۴۴)
		- ناکافی و غیر شفاف بودن قوانین و مقررات کشور در توسعه اشتغال	
		- کمبود قوانینی در جهت کاهش هزینه های ورزش و افزایش امکان دسترسی عمومی به ورزش	
		- فقدان قوانین لازم جهت امنیت سرمایه گذاری در حوزه ورزش به روز نبودن قوانین و مقررات کشوری	
ضعف تدوین و بازنگری در قوانین حمایتی	ضعف قوانین در ملزم ساختن بخش دولتی و خصوصی جهت بهره گیری از نتایج تحقیقات علمی دانشگاه	- ضعف قوانین در ملزم ساختن بخش دولتی و خصوصی جهت بهره گیری از نتایج تحقیقات علمی دانشگاه	
		- عدم تسریع در اجرای کامل سیاست خصوصی سازی در ورزش (اصل ۴۴ قانون اساسی)	برومند و همکاران (۲۰۱۱) (۴۰)، کشاورز و همکاران (۲۰۲۱) (۶۸)، امیدی و همکاران (۲۰۱۶) (۴۵)، قربانی و صفری (۲۰۲۱) (۲۱)، روشنی و همکاران (۲۰۲۱) (۶۷)
		- عدم اجرای الزامات قانونی شامل برنامه های توسعه کشور	
ضعف در اجرای قوانین	عدم الزام سازمان های ورزشی در به کارگیری فارغ التحصیلان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی (کمبود استخدام)	- عدم الزام سازمان های ورزشی در به کارگیری فارغ التحصیلان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی (کمبود استخدام)	
		- عدم الزام سازمان های ورزشی در به کارگیری فارغ التحصیلان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی (کمبود استخدام)	

## بحث و نتیجه گیری

بازار کار ورزش، بخش پویا و رو به رشدی است که طیف وسیعی از مشاغل را در بر می گیرد. در سال های اخیر محققان بسیاری تلاش نمودند بازار کار بخش ورزش را از ابعاد متفاوتی مورد مطالعه قرار دهند و مهم ترین موانع اشتغال در این حوزه را شناسایی و برشمارند. با وجود تلاش ها و پژوهش های گسترده در حوزه اشتغال در بازار کار ورزش، هنوز خلأ قابل توجهی در زمینه انجام یک مطالعه تلفیقی جامع به منظور گردآوری و طبقه بندی موانع توسعه اشتغال در این حیطة وجود دارد. این خلأ، ضرورت انجام پژوهش حاضر را با هدف پاسخگویی به این نیاز و رفع آن، آشکار می سازد. در این راستا، با اتکا به یافته های پژوهش های پیشین و با استفاده از روش فراترکیب، ۳۱ منبع پژوهشی منتخب و مرتبط با حوزه اشتغال در بازار کار ورزش ایران شناسایی، مطالعه و تحلیل شد. یافته های پژوهش نشان داد (شکل ۵) موانع اشتغال در بازار کار بخش ورزش را می توان در یک مدل ۳ سطحی جامع (خرد، میانی و کلان) شامل ۱۳ مضمون اصلی و ۶۶ مضمون فرعی دسته بندی نمود.





شکل ۵. مدل سه سطحی موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران

Figure 5. Three-level model of barriers to employment in the Iranian sports labor market

بر اساس یافته‌ها، موانع اشتغال در سطح خرد در دو مقوله اصلی ویژگی‌های شخصی و مهارت‌های اشتغال‌پذیری در ۱۱ مقوله فرعی طبقه‌بندی شدند. صاحب‌نظران و متخصصان در مطالعات بررسی شده بر این باورند که افراد جویای شغل غالباً در سطح خرد با موانع فردی روبه‌رو هستند. ویژگی‌های شخصی یکی از عوامل فردی است که شامل عدم خودباوری (ضعف اعتماد به نفس و عزت نفس)، ضعف انگیزه اشتغال، زیاده‌خواهی و ضعف مسئولیت‌پذیری است. این ویژگی‌ها بر شکل‌گیری بلوغ مسیر شغلی کارجویان تأثیر دارد. در این رابطه مک آردل<sup>۱</sup> و همکاران (۲۰۰۷) معتقدند که هر چقدر دانش‌آموختگان دانشگاهی از ویژگی‌های فردی و روانشناسی مانند اعتماد به نفس، خود اتکایی، میزان آگاهی نسبت به شغل، میزان حمایت اجتماعی، گرایش شخصی به مشارکت در تشکلهای اجتماعی، میزان تلاش در کارایی برخوردار باشند به همان میزان در احراز شغل موفق‌تر خواهند بود (۷۱). همچنین مطالعات تجربی برنلو و اسکلتور<sup>۲</sup> (۲۰۱۱) که در اروپا و آمریکا انجام شد نشان داد، سطح شخصی از ویژگی‌های فردی مانند عزت نفس، منبع کنترل درونی، قدرت تحمل ابهام، پیش‌نیاز ایجاد اشتغال و عدم شکست در بازار کار است (۷۲). بنابراین می‌توان بسیاری از ویژگی‌های شخصی را پرورش داد و به کمک آن در مسیر شغلی و کارآفرینی به موفقیت دست یافت. البته هر چند عدم وجود ویژگی‌های شخصی از جمله موانع مؤثر بر اشتغال به‌شمار می‌آید اما به نظر می‌رسد یکی از دلایل عدم خودباوری، نداشتن اعتماد به نفس کافی و ضعف انگیزه، در واقع نداشتن مهارت‌های اشتغال‌پذیری و پایین بودن سطح آموخته‌های عملی کارجویان برای ورود به بازار کار باشد. ضعف مهارت‌های دانشگاهی، فقدان سابقه و تجربه شغلی مرتبط، فقدان مهارت‌های عمومی، مهارت‌های مدیریتی، مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های کارآفرینانه و فقدان مهارت شناخت

1. McArdle  
2. Brunnello and Schlotter



بازار کار موجب می‌شود فرد قابلیت لازم برای قرار گرفتن در مسیر شغلی درست را نداشته باشد. همان‌گونه که مویتا<sup>۱</sup> (۲۰۱۸) معتقد است که ضعف مهارتی دانش‌آموختگان به بیکاری منجر می‌شود (۲). فراگیری مهارت‌های جدید هم از نظر افراد و هم از نظر بنگاه‌ها و شرکت‌های اقتصادی مهم است. توسعه مهارت‌ها به ویژه در مدارس و مراکز آموزشی مهارتی به علت نقش اثرگذار در افزایش بهره‌وری و درآمد فردی، سازمانی و ملی از اهمیت بالایی برخوردار است (۷۳). مهارت‌های اشتغال‌پذیری به مجموعه‌ای از توانایی‌ها و ویژگی‌های فردی اطلاق می‌شود که او را قادر می‌سازد تا شکاف مهارتی خود را پر کند، رویکردی فعالانه به بازار کار داشته باشد و در نهایت، شانس خود را برای یافتن شغل مناسب و ارتقای موقعیت شغلی خود افزایش دهد. این مهارت‌ها که می‌توان آن‌ها را از طریق آموزش و تمرین ارتقا داد، نقش کلیدی در موفقیت فرد در دنیای رقابتی امروز ایفا می‌کنند. در همین راستا سیدنایر<sup>۲</sup> و همکاران (۲۰۰۹) در ارتباط با تحلیل شکاف مهارت‌های دانش‌آموختگان دانشگاه موناش<sup>۳</sup> با انتظارات کارفرمایان معتقدند مهارت‌های ارتباط شفاهی، مهارت‌های بین فردی و مهارت‌های ارتباط نوشتاری، توانایی تحلیل و حل مسائل، توانایی ارائه و توسعه ایده‌های جدید، مهارت‌های مدیریت زمان، ظرفیت همکاری و کار تیمی، توانایی به کارگیری دانش در محیط کاری، توانایی مقابله با استرس و فشار کاری و قابلیت یادگیری به عنوان مهارت‌های مورد انتظار کارفرمایان باید مورد توجه قرار گیرد (۷۴). کارجویان در حوزه ورزش، فرصت‌های شغلی متنوعی دارند که به دلیل ناآشنایی با نیازهای بازار کار و عدم تسلط به بازارهای بالقوه و بالفعل ورزشی در حوزه ملی و بین‌المللی به ویژه مهارت‌های مورد نیاز کارفرمایان و بالطبع عدم تطابق و هماهنگی بین توانایی‌های آن‌ها و نیازهای بازار کار موجب از دست دادن فرصت‌های شغلی می‌شوند. با توجه به رقابت شدید در بازار کار و تغییرات مداوم در نیازهای شغلی، نیاز است که کارجویان از طریق ایجاد یک برنامه منسجم و هدفمند، ضعف شخصیتی را در خود پوشش داده و با تقویت مهارت‌های اشتغال‌پذیری و شایستگی‌های لازم در مسیر شغلی درست قرار گیرند.

بر اساس یافته‌ها، موانع اشتغال در سطح میانی در ۶ مضمون اصلی موانع نظام آموزشی، موانع نظام بازار کار، موانع حمایتی، موانع ساختاری، موانع مدیریتی و موانع علمی-تخصصی و در ۲۴ مضمون فرعی طبقه‌بندی شدند. موانع نظام آموزشی در بازار کار ورزش در ۹ مقوله فرعی، فقدان نیازسنجی آموزشی بر اساس نیاز بازار کار، ضعف منابع و محتوای آموزشی، ناکارآمدی منابع انسانی متخصص، ضعف برنامه‌کارورزی، ضعف استعدادیابی شغلی، ضعف هدایت آموزشی و مشاوره شغلی، ضعف مراکز ارائه‌دهنده آموزش‌های مهارتی، نابرابری عرضه و تقاضا در بازار کار فارغ‌التحصیلان، ضعف ارتباط مراکز آموزشی با جامعه و صنعت طبقه‌بندی شده است.

تطابق آموزش با نیازهای بازار کار و افزایش سطح مهارت دانش‌آموختگان از جمله انتظارات اساسی کارفرمایان از نظام آموزشی است. عدم توجه به نیازهای واقعی بازار کار در تدوین برنامه‌های آموزشی، منجر به تربیت نیروی کار متخصصی می‌شود که تقاضایی برای آن‌ها در بازار کار وجود ندارد. شاکری و همکاران (۲۰۱۹) معتقدند که نیازسنجی براساس نیاز بازار کار از راه‌های تناسب آموزش‌ها با بازار کار است (۷۵). نیازسنجی آموزشی بر اساس نیاز بازار کار فرآیندی نظام‌مند برای شناسایی، ارزیابی و اولویت‌بندی مهارت‌ها و دانش مورد نیاز برای موفقیت در مشاغل مختلف است. این فرآیند به نهادهای آموزشی کمک می‌کند تا برنامه‌های درسی خود را به گونه‌ای طراحی کنند که دانش‌آموختگان را برای ورود به بازار کار و ایفای نقش موثر در آن آماده کند. بنابراین با تطابق برنامه‌های آموزشی با نیازهای واقعی بازار کار، افراد به مهارت‌ها و دانشی مجهز می‌شوند که تقاضای بیشتری در بازار کار دارند و به تبع آن، احتمال یافتن شغل مناسب برای آن‌ها افزایش می‌یابد. از طرفی هنمن و لیفنر<sup>۴</sup> (۲۰۱۰) معتقدند مراکز آموزشی باید برنامه‌های درسی را طوری طراحی کنند که به ایجاد توانمندی‌های لازم در دانش‌آموختگان برای پاسخگویی به نیازهای متنوع بازار کار و تغییر انتظارات کارفرمایان از نیروی کار منجر شود (۷۶). کمبود منابع آموزشی کاربردی در حوزه اشتغال و کارآفرینی در ورزش، عدم رعایت استانداردهای آموزشی شغلی، قدیمی و سنتی بودن مطالب و محتواهای آموزش ارائه شده در کلاس‌ها، فقدان استقلال دانشگاه‌ها در تغییر برنامه‌های آموزشی، ضعف برنامه درسی در توسعه نوآوری و ایده‌پردازی و نبود سرفصل مناسب برای دروس کارورزی از دیگر چالش‌های موجود در این حوزه هستند. عدم توجه به این امر منجر به تربیت دانش‌آموختگانی خواهد شد که بین دانش و مهارت‌های آنان با نیازها و الزامات مشاغل تناسب وجود

1. Mwita  
2. Sid Nair  
3. Monash University  
4. Hennemann and Liefner



نخواهد داشت. بهبود این مسائل از طریق تجدید نظر در منابع آموزشی بر اساس نیازهای بازار کار امکان پذیر است. همچنین اساتید و مدرسین باید با تحولات و نوآوری‌های صنعت ورزش آشنا باشند و دانش خود را به‌روز نگه دارند تا بتوانند بهترین مطالب را به دانشجویان انتقال دهند. تانگ<sup>۱</sup> (۲۰۱۹) معتقد است که داشتن تجربه میدانی برای اساتید اهمیت فراوانی دارد؛ زیرا اساتید از طریق حضور در میدان کسب و کار نکات ارزشمندی در اختیار دانشجویان قرار می‌دهند و آن‌ها را با مسائل دنیای واقعی آشنا و از این طریق فرآیند یادگیری را تسهیل می‌کنند (۷۷). همچنین آکوا و پارتی<sup>۲</sup> (۲۰۱۴) توسعه مهارت‌های آموزشی و مهارت‌های اجتماعی و تجربه کسب و کار را از جمله مزیت‌های تجربه میدانی اساتید می‌دانند (۷۸). بهبود این مسائل نیازمند توجه به آموزش منابع انسانی متخصص و باتجربه، ارتقاء سطح دانش و آگاهی اعضای هیأت علمی و اساتید و مدرسین درباره فرایندها و نحوه انجام امور شغلی و توسعه مهارت‌های آموزشی آن‌ها است.

یکی دیگر از موانع نظام آموزشی نارسایی در برگزاری دوره‌های کارورزی (آموزش‌های تجربی و کاربردی) مناسب است. مراکز آموزشی باید بر موضوع تجربه عملی و مهارت‌آموزی و تدریس دروسی که مورد نیاز بازار کار باشد تمرکز نمایند. دوره کارورزی به عنوان یک فرصت برای دانشجویان برای آشنایی با محیط کار تلقی می‌شود، زیرا این دوره‌ها به آن‌ها اجازه می‌دهد تا از نزدیک با واقعیت‌های حرفه‌ای و شغلی آشنا شوند. این آشنایی نه تنها مهارت‌ها و توانایی‌های آنان را برای ورود به بازار کار تقویت می‌کند، بلکه به آن‌ها امکان می‌دهد تا با وظایف مختلفی که در این دوره ارائه می‌شود، آشنا شوند و بتوانند بهترین تصمیمات را در مورد آینده حرفه‌ای خود بگیرند. شولز<sup>۳</sup> و همکاران (۲۰۰۴) معتقدند که کارآموزی به بالا بردن توانایی‌های عمومی و شایستگی‌های کلیدی مانند مهارت‌های ارتباطی، گزارش‌دهی، سازمان‌دهی امور کاری، کسب اطلاعات و توانایی فعالیت اجرایی مستقل کمک می‌کند و نقش به‌سزایی در آموزش حرفه‌ای و رشد شایستگی‌های مرتبط با حل مسایل پیچیده و توسعه مهارت‌های پژوهشی ایفا می‌کند (۷۹). بنابراین با شرکت در دوره کارورزی، فرد قادر خواهد بود تا بهتر به علاقمندی‌ها و گرایش‌های خود در زمینه‌های مختلف پی ببرد و این امکان را به او می‌دهد که نقاط ضعف و قوت خود را در کار ارزیابی کند و بهترین راه حل‌ها را برای پیشرفت حرفه‌ای خود پیدا کند.

کمبود مؤسسات آموزشی معتبر و تخصصی در حوزه آموزش‌های شغلی (شامل مراکز فنی و حرفه‌ای و آموزش‌های مهارتی) مانعی برای ارتقای مهارت‌آموزی، کارآفرینی و خوداشتغالی به شمار می‌رود. این مؤسسات می‌توانستند با ارائه آموزش‌های باکیفیت و متناسب با نیازهای واقعی بازار کار، نقش مکمل آموزش‌های دانشگاهی را ایفا کرده و افراد را برای ورود به بازار کار و یافتن شغل‌های پایدار آماده کنند. فقدان این مراکز آموزشی معتبر، افراد را به سمت گذراندن دوره‌های آموزشی غیرتخصصی و بی‌کیفیت سوق می‌دهد که نه تنها مهارت‌های لازم برای اشتغال را به آنها نمی‌آموزد، بلکه اتلاف زمان و سرمایه نیز به شمار می‌رود. در همین راستا خادمی کله‌لو و همکاران (۲۰۲۳) عدم امکانات و تجهیزات به روز آموزش‌های مهارتی را از جمله موانع نظام آموزشی معرفی می‌نماید (۹). علاوه بر این، کمبود آموزش‌های مهارتی در ورزش، مانعی برای رشد و توسعه این صنعت در کشور است. چرا که برای ورود به این حوزه و فعالیت در سطوح مختلف آن، نیاز به تخصص و مهارت‌های ویژه‌ای است که فقط از طریق آموزش‌های حرفه‌ای قابل حصول است. بنابراین، ضروری است که دولت و متولیان امر آموزش در کشور، توجه ویژه‌ای به رفع این معضل داشته باشند و با سرمایه‌گذاری در ایجاد و توسعه مراکز آموزشی معتبر و تخصصی در زمینه آموزش‌های شغلی، به خصوص در حوزه ورزش، زمینه را برای ارتقای مهارت‌آموزی، کارآفرینی و خوداشتغالی در این بخش فراهم کنند.

یکی از موانع در نظام آموزشی علوم ورزشی، ضعف در استعدادیابی شغلی است. فقدان فرآیندهای مناسب برای شناسایی و پرورش استعدادها در طول دوران تحصیل، به خصوص در ترم‌های ابتدایی، مانع از کشف و شکوفایی توانمندی‌های بالقوه دانشجویان در این حوزه می‌شود. این امر نه تنها باعث عدم انتخاب رشته تحصیلی متناسب با استعداد و علاقه افراد می‌شود، بلکه توجه کافی به استعدادهای عملی آنان در دروس مربوطه را نیز از بین می‌برد. علاوه بر این، عدم وجود هدایت آموزشی و فقدان خدمات مشاوره حرفه‌ای در زمینه کسب و کار و کارآفرینی در حوزه علوم ورزشی، مانعی دیگر بر سر راه توسعه خلاقیت و نوآوری در این عرصه است. هدایت آموزشی و مشاوره شغلی به افراد کمک می‌کند تا با در نظر گرفتن توانایی‌ها، علایق، اهداف و محدودیت‌های خود، مسیر شغلی و حرفه‌ای مناسب خود را شناسایی و پیگیری کنند. فقدان این خدمات، فرصت‌های بسیاری را

1. Tang  
2. Acquah and Partey  
3. Scholz



برای توسعه کسب و کارهای وابسته به ورزش از بین می‌برد و مانع از بهره‌برداری کامل از پتانسیل‌های این حوزه می‌شود. ارائه خدمات مشاوره حرفه‌ای در زمینه ورزش و کسب و کارهای مرتبط با آن، گامی ضروری برای رفع این چالش‌ها و شکوفایی استعدادها در این عرصه است. مشاوران حرفه‌ای می‌توانند با ارائه اطلاعات دقیق و به‌روز در مورد بازار کار و فرصت‌های شغلی، به افراد در انتخاب مسیر شغلی مناسب و اتخاذ تصمیمات منطقی و آگاهانه در زمینه حرفه و شغل خود یاری برسانند. در نهایت، هدایت آموزشی و مشاوره شغلی به عنوان ابزارهایی قابل اعتماد برای رشد و توسعه حرفه‌ای افراد، نقشی کلیدی در ارتقای سطح کارآفرینی و خلاقیت در حوزه علوم ورزشی ایفا می‌کنند. با رفع این چالش‌ها و تقویت این ابزارها، می‌توان شاهد شکوفایی استعدادها، توسعه کسب و کارهای نوآورانه و رونق هر چه بیشتر این عرصه جذاب و پویا بود.

افزایش بدون برنامه و مطالعه ظرفیت پذیرش دانشجو در رشته‌های علوم ورزشی، بدون توجه به نیازهای واقعی بازار کار، منجر به عدم تعادل بین تعداد فارغ‌التحصیلان و فرصت‌های شغلی موجود می‌شود. این عدم تعادل، نرخ بیکاری را در این حوزه افزایش می‌دهد و فارغ‌التحصیلان را با چالش یافتن شغل مناسب مواجه می‌کند. عدم توجه به ظرفیت‌های واقعی بازار کار در زمان برنامه‌ریزی برای پذیرش دانشجو، منجر به اشباع برخی رشته‌ها و کمبود نیروی متخصص در رشته‌های دیگر می‌شود. این امر، تخصیص نامناسب منابع و عدم استفاده بهینه از نیروی انسانی متخصص را به دنبال خواهد داشت. تمرکز صرف بر روی افزایش تعداد دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی بدون توجه به کیفیت آموزش و تطابق آن با نیازهای بازار کار، منجر به هدر رفتن منابع و تربیت فارغ‌التحصیلانی می‌شود که فاقد مهارت‌های لازم برای ورود به بازار کار هستند. این امر، بار مضاعفی بر دوش جامعه تحمیل می‌کند و از بهره‌وری نیروی انسانی می‌کاهد. خادمی کله‌لو و همکاران (۲۰۲۳) عدم هدف‌گذاری اولیه و منطقی برای پذیرش دانشجویان را یکی از موانع نظام آموزشی می‌داند (۹). عدم توجه به الگوی توسعه کشور و نیازهای آتی جامعه در برنامه‌ریزی آموزشی رشته‌های علوم ورزشی، منجر به تربیت نیروی انسانی متخصصی می‌شود که تقاضایی برای آنها در جامعه وجود ندارد. این امر، نارضایتی و سرخوردگی فارغ‌التحصیلان را به دنبال خواهد داشت و منجر به هدر رفتن سرمایه‌های انسانی می‌شود. با برنامه‌ریزی جامع و مدون برای تناسب ظرفیت پذیرش دانشجو با نیازهای بازار کار می‌توان از افزایش بی‌رویه و غیرمنطقی ظرفیت پذیرش دانشجو در رشته‌های علوم ورزشی جلوگیری کرد و زمینه را برای اشتغال پایدار و متناسب با نیازهای جامعه در این حوزه فراهم نمود.

فقدان ارتباط مراکز آموزشی با جامعه، صنعت و دولت در حوزه ورزش یکی از موانع نظام آموزشی است. دانشگاه‌ها به عنوان مراکز تولید علم و دانش، وظیفه دارند نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه و صنعت را تربیت کنند. همچنین آموزش‌های مهارتی ارائه شده در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای کشور نیز به دلیل عدم انطباق با نیازهای صنعت و بازار، توان آماده‌سازی مناسب نیروی کار را برای جذب در صنعت ورزش ندارد. در مقابل، صنعت به عنوان میدان عملکرد علم و دانش، وظیفه دارد از دستاوردهای علمی و تحقیقاتی دانشگاه‌ها در جهت ارتقای تولید و خدمات خود استفاده کند. فاصله بین بخش صنعت و آموزش‌های دانشگاهی، منجر به عدم انطباق این آموزش‌ها با نیازهای بازار کار می‌شود. این عدم انطباق، نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی را افزایش می‌دهد. دولت می‌تواند با ایجاد ساختارهای انگیزشی و بستر سازی قانونی به برقراری ارتباط موثر بین دانشگاه و صنعت کمک کند. این امر می‌تواند از طریق حمایت از فعالیت‌های مشترک دانشگاه‌ها و مراکز صنعتی، تخصیص بودجه به تحقیقات کاربردی و ایجاد زمینه‌های تبادل دانش و تجربه بین این دو نهاد انجام شود. بنابراین با حمایت دولت و ایجاد ارتباط موثر بین دانشگاه‌ها و مراکز صنعتی در حوزه علوم ورزشی و توسعه برنامه‌های کارآموزی و تجربه‌آموزی برای دانشجویان می‌توان این ارتباط را تقویت کرد و از مزایای آن برای اشتغال‌زایی بهره برد.

موانع نظام اطلاعات بازار کار ورزش در سه مضمون فرعی عدم نیازسنجی بازار کار و شناسایی مشاغل ورزشی، عدم طبقه‌بندی مشاغل ورزشی، فقدان داده‌های دقیق و به‌روز طبقه‌بندی شده است. در همین راستا در مورد نیازهای واقعی بازار کار، هادی‌زاده و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود، متناسب‌سازی برنامه‌ها با نیازهای واقعی بازار کار، نظارت مستمر و کارآمد، تقویت پیوند بین نظام طبقه‌بندی مشاغل، نظام طبقه‌بندی رشته‌های تحصیلی و نظام اطلاعات بازار کار را از راهکارهای بهبود اثربخشی برنامه‌های درسی مبتنی بر شایستگی در اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان نظام‌های مهارتی ذکر کرده‌اند. عدم نیازسنجی بازار کار و شناسایی مشاغل ورزشی، تصویری مبهم از نیازهای واقعی این حوزه ارائه می‌دهد. اولین گام در جهت ایجاد نظام کارآمد، شناسایی دقیق مشاغل موجود در حوزه ورزش، وظایف و مهارت‌های مورد نیاز برای هر شغل و تعداد افراد شاغل در هر رشته است. این امر از طریق مطالعات نیازسنجی و جمع‌آوری اطلاعات از منابع مختلف انجام می‌شود. عدم نیازسنجی دقیق،



تصویری مبهم از نیازهای واقعی این حوزه ارائه می‌دهد و مانع از برنامه‌ریزی صحیح برای تربیت نیروی انسانی متخصص و متناسب با نیازهای بازار کار می‌شود. همچنین تنوع رشته‌ها و خدمات ورزشی و مشاغل مرتبط با آن، نیاز به طبقه‌بندی دقیق این مشاغل را ضروری می‌کند. فقدان چنین طبقه‌بندی، شناسایی دقیق مشاغل موجود، وظایف و مهارت‌های مورد نیاز برای هر شغل دشوار می‌کند و مانع از ساماندهی و مدیریت صحیح نظام بازار کار ورزش می‌شود. همانگونه که فرید و همکاران (۲۰۲۳)، طبقه‌بندی نشدن مشاغل را از چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال برای فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی می‌دانند. برای برنامه‌ریزی صحیح در هر حوزه، نیاز به اطلاعات و داده‌های دقیق و به‌روز در مورد آن حوزه وجود دارد. مطالعات مورد بررسی نشان داد، در مورد بازار کار ورزش ایران، فقدان منابع موثق و به‌روز برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به این بازار، چالش بزرگی محسوب می‌شود. اطلاعات پراکنده و غیرقابل اتکا در مورد تعداد شاغلین در هر رشته، میزان حقوق و مزایا، و شرایط استخدام در مشاغل ورزشی، مبنای تصمیم‌گیری‌های درست را از بین می‌برد و امکان برنامه‌ریزی صحیح را سلب می‌کند. انجام مطالعات جامع نیازسنجی، ایجاد نظام جامع طبقه‌بندی مشاغل و ایجاد سیستم جمع‌آوری و پایش داده‌ها، از جمله اقداماتی هستند که می‌توان برای حل این مشکل انجام داد.

صالح‌نیا و همکاران (۲۰۲۲) فقدان اطلاعات کافی در زمینه وضعیت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی را از جمله موانع اشتغال در عدم امکانات و تجهیزات به روز آموزش‌های مهارتی بازار کار می‌داند (۶۱). با رفع این چالش‌ها و ایجاد نظام کارآمد در بازار کار ورزش، می‌توان شاهد تخصیص نیروی انسانی متخصص و متناسب با نیازهای این بازار، ساماندهی و مدیریت صحیح اشتغال در ورزش، افزایش بهره‌وری و کارایی در این عرصه و رونق و توسعه پایدار این صنعت در ایران بود.

بر اساس یافته‌ها، موانع حمایتی اشتغال در بازار کار ورزش در سه مضمون فرعی، عدم همکاری و مشارکت با کارآفرینان ورزشی، ضعف حمایت از نوآوری‌های ورزشی (اختراعات، استارت‌آپ‌ها)، حمایت ناکافی از تولیدات ورزشی طبقه‌بندی شده است. کارآفرینان ورزشی برای توسعه کسب و کار خود به همکاری با طیف گسترده‌ای از ذی‌نفعان، از جمله صنایع، مؤسسات مالی، سازمان‌ها و مردم نیاز دارند. عدم توانایی و تسلط در برقراری ارتباط با این ذی‌نفعان، مانع از ایجاد این همکاری‌ها می‌شود و فرصت‌های ارزشمندی را برای نوآوری و پیشرفت در این عرصه از بین می‌برد. بنابراین ارتقای مهارت‌های ارتباطی و ایجاد شبکه‌های ارتباطی موثر با ذی‌نفعان کلیدی، برای جلب حمایت و مشارکت آنها در توسعه کسب و کارهای ورزشی ضروری است. همچنین فقدان تکریم عملی و نظام‌دار این افراد، انگیزه را از آنها می‌گیرد و مانع از بروز خلاقیت و نوآوری در این عرصه می‌شود. ایجاد نظام‌های تشویقی و حمایتی برای کارآفرینان ورزشی، مانند اعطای جوایز، تسهیلات و حمایت‌های مالی، می‌تواند انگیزه را در آنها افزایش دهد و به شکوفایی استعدادهایشان کمک نماید.

از طرفی حمایت‌های کافی از استارت‌آپ‌های ورزشی، مانند ارائه تسهیلات مالی، فضای کار اشتراکی، مشاوره و آموزش، وجود ندارد. این امر مانع از راه‌اندازی و توسعه این استارت‌آپ‌ها و عدم ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در این بخش می‌شود. شتاب‌دهنده‌های تخصصی برای حمایت از ایده‌های نو و خلاقانه در حوزه ورزش حضور کم‌رنگی دارند که مانع از رشد و توسعه این ایده‌ها و عدم تجاری‌سازی آنها می‌شود. رویدادهای کافی برای معرفی ایده‌های نو و خلاقانه در حوزه ورزش، مانند جشنواره‌های نوآوری، مسابقات ایده‌ها و استارت‌آپ ویکندها، به ندرت برگزار می‌گردد که مانع از تبادل نظر بین صاحبان ایده، سرمایه‌گذاران و متخصصان و عدم جذب سرمایه برای این ایده‌ها می‌شود. قوانین و مقررات حمایتی مناسب برای تشویق نوآوری و حمایت از مالکیت فکری در حوزه ورزش وجود ندارد که مانع از سرمایه‌گذاری در این بخش و عدم توسعه نوآوری در ورزش می‌شود. با حمایت از استارت‌آپ‌های ورزشی، ایجاد شتاب‌دهنده‌های تخصصی، برگزاری رویدادهای نوآوری، اصلاح قوانین و مقررات حمایتی و حمایت از مالکیت فکری می‌توان زمینه را برای راه‌اندازی و توسعه ایده‌های نو و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در این بخش فراهم کرد.

عدم حمایت دولت در زمینه تأمین مواد اولیه کسب و کارهای تولیدی ورزشی، عدم حمایت جدی از تولیدات داخلی ورزشی و عدم حمایت مدیران و مسئولین در رونق گرفتن کارگاه‌های تولیدی در صنعت ورزش، از جمله موانع حمایت ناکافی از تولیدات ورزشی به شمار می‌روند. تولیدکنندگان تجهیزات و البسه ورزشی برای فعالیت و تولید خود به مواد اولیه با کیفیت و قیمت مناسب نیاز دارند. عدم حمایت دولت در زمینه تأمین این مواد اولیه، مانع از فعالیت و تولید این بخش از صنعت ورزش می‌شود و زمینه را برای حضور رقبای خارجی فراهم می‌کند. حمایت دولت می‌تواند شامل ارائه تسهیلات برای واردات مواد اولیه با تعرفه‌های گمرکی پایین و حمایت از تولید داخلی مواد اولیه مورد نیاز این صنعت باشد. همچنین عدم حمایت



جدی از تولیدات داخلی، این چالش‌ها را تشدید می‌کند و زمینه را برای از دست رفتن بازار داخلی این صنعت فراهم می‌کند. حمایت از تولیدات داخلی می‌تواند شامل خرید محصولات داخلی توسط دستگاه‌های دولتی، ارائه تسهیلات مالی به تولیدکنندگان و حمایت از حضور آنها در بازارهای بین‌المللی باشد. از طرفی این نکته حائز اهمیت است که حمایت همه جانبه مدیران و مسئولین از صنعت ورزش، عاملی موثر در رشد و توسعه تولیدات داخلی این صنعت است. عدم حمایت این افراد، انگیزه را از تولیدکنندگان می‌گیرد و مانع از سرمایه‌گذاری و توسعه این بخش از صنعت ورزش می‌شود. حمایت مدیران و مسئولین می‌تواند شامل تخصیص اعتبارات لازم به این صنعت، ایجاد زیرساخت‌های مناسب و تسهیل فرآیندهای اداری و صدور مجوز برای تولیدکنندگان باشد.

بر اساس یافته‌ها، موانع ساختاری در بازار کار ورزش در چهار مضمون فرعی ساختار دولتی ضعیف و مشکل آفرین، عدم وجود نهاد متولی توسعه اشتغال در ورزش، عدم وجود بستر و سازوکار توسعه اشتغال ورزش، ضعف ارتباطات و شبکه‌سازی طبقه‌بندی شده است. ضعف ساختار دولتی در حوزه ورزش، از جمله چالش‌های اساسی بازار کار این عرصه به شمار می‌رود که پیامدهای منفی متعددی به دنبال دارد. وجود فساد در سیستم اداری و مالی دستگاه‌های دولتی ورزشی، مانع از تخصیص صحیح منابع و امکانات به این حوزه می‌شود و زمینه را برای سوءاستفاده از بیت‌المال فراهم می‌کند. ایجاد نظام‌های شفاف و پاسخگو در دستگاه‌های دولتی ورزشی و همچنین برخورد قاطع با فساد و سوء استفاده‌ها، می‌تواند به ارتقای اعتماد عمومی به این نهادها و افزایش کارایی آنها در انجام وظایفشان کمک کند. فرآیندهای اداری و صدور مجوز در دستگاه‌های دولتی ورزشی، اغلب پیچیده و زمان‌بر است که این امر مانع از فعالیت و سرمایه‌گذاری در این حوزه می‌شود. ساده‌سازی فرآیندهای اداری و همچنین استفاده از فناوری‌های نوین برای تسریع امور، می‌تواند به رفع این چالش کمک کند. از طرفی بررسی‌ها نشان می‌دهد فدراسیون‌ها و هیأت‌های ورزشی، به عنوان نهادهای عمومی غیردولتی، نقش مهمی در اداره و توسعه ورزش در سطوح مختلف ایفا می‌کنند. وجود تفکر دولتی در این نهادها، مانع از انعطاف‌پذیری، پویایی و نوآوری در این عرصه می‌شود و زمینه را برای تصمیم‌گیری‌های ناکارآمد و بروکراتیک فراهم می‌کند. تغییر رویکرد این نهادها به سمت تفکر بخش خصوصی و همچنین واگذاری اختیارات و مسئولیت‌های بیشتر به آن‌ها، می‌تواند به افزایش کارایی و اثربخشی آن‌ها در انجام وظایفشان کمک کند. فقدان نهاد متولی اشتغال، مانع ساختاری دیگر برای ساماندهی و انسجام‌بخشی به اشتغال در ورزش است. وجود نهادهای متعدد با وظایف و اختیارات هم‌پوشان در حوزه ورزش منجر به عدم انسجام و هماهنگی در سیاست‌ها و اقدامات مربوط به توسعه اشتغال در این بخش می‌شود. با ایجاد نهاد متولی واحد و با اختیارات کامل برای ساماندهی و سیاست‌گذاری در حوزه اشتغال و کارآفرینی ورزشی، می‌توان انسجام و هماهنگی در سیاست‌ها و اقدامات، پاسخگویی به نیازهای واقعی بازار کار و حمایت از کسب‌وکارها و کارآفرینان ورزشی را به طور موثرتری انجام داد. این امر، اتلاف منابع، تضییع فرصت‌ها و ناکارآمدی در برنامه‌ریزی و اجرا را به دنبال دارد. مشخص نبودن متولی واحد برای پیگیری و اجرای برنامه‌های توسعه اشتغال در ورزش، مانع از تمرکز و پیگیری مستمر این برنامه‌ها می‌شود. این امر، عدم تحقق اهداف و ناکارآمدی در اجرای برنامه‌ها را به دنبال دارد. عدم تعامل و هم‌افزایی بین نهادهای مختلف متولی ورزش، مانع از تبادل اطلاعات، تجربیات و استفاده از ظرفیت‌های مشترک برای توسعه اشتغال در این بخش می‌شود. این امر، هدر رفتن منابع و فرصت‌ها را به دنبال دارد.

فقدان سازمان نظام تخصصی ورزش به عنوان یکی از سازوکارهای اصلی اشتغال در ورزش به عنوان یکی دیگر از موانع ساختاری مورد تأکید قرار گرفته است. محمودی یکتا و همکاران (۲۰۲۳) معتقد است ایجاد سازمان‌های تخصصی در حوزه ورزش (نظام تخصصی ورزش)، به عنوان یکی از عوامل اثرگذار در توسعه کارآفرینی نظام آموزشی تربیت بدنی و علوم ورزشی کشور به شمار می‌آیند (۶۹). عدم وجود نظام جامع برای صدور مجوز، تعیین صلاحیت و نظارت بر فعالیت افراد فعال در این حوزه، منجر به فعالیت افراد غیرمجاز و غیرمتخصص، ارائه خدمات نامناسب، تخلفات و تضییع حقوق ورزشکاران می‌شود. علاوه بر این، فقدان مرجعی برای ارتقای سطح دانش و مهارت فعالان این حوزه، به‌روزرسانی نشدن دانش و مهارت‌ها، عدم تطابق با نیازهای بازار کار و ارائه خدمات نامناسب را به دنبال دارد. همچنین، عدم وجود تشکل‌های صنفی برای حمایت از حقوق و منافع فعالان این حوزه، ضعف در دفاع از حقوق و عدم پیگیری مطالبات آن‌ها را به همراه دارد. فقدان مرجع رسیدگی به دعاوی و اختلافات نیز منجر به اطلاع رسیدگی به دعاوی و عدم احقاق حقوق این افراد می‌شود. برای رفع این چالش‌ها، باید سازمانی برای نظام‌مند کردن فعالیت‌ها، ارتقای سطح دانش و مهارت‌ها، حمایت از حقوق و منافع فعالان و رسیدگی به دعاوی و اختلافات ایجاد شود.



ضعف ارتباطات و شبکه‌سازی در بین فعالان حوزه ورزش، چالش‌های متعددی را در زمینه اشتغال به وجود می‌آورد. فقدان یک نهاد صنفی منسجم برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی، مانع از همبستگی و پیگیری مطالبات و تبادل دانش و تجربه بین آنها می‌شود. همچنین، عدم وجود شبکه‌های ارتباطی بین دانش‌آموختگان، مانع از ایجاد فرصت‌های شغلی و انتقال دانش بین نسل‌های مختلف می‌شود. این امر در کنار عدم آشنایی کارفرمایان با دانش‌آموختگان و نیازهای بازار کار، انتخاب رشته و گرایش تحصیلی مناسب توسط دانشجویان و تطبیق برنامه‌های آموزشی با نیازهای واقعی بازار کار را دشوار می‌کند. علاوه بر این، فقدان همکاری بین مراکز آموزشی علوم ورزشی در زمینه اشتغال، مانع از ایجاد فرصت‌های مشترک شغلی و ارتقای کارایی فرآیندهای اشتغال می‌شود. عدم وجود تشکل‌های صنفی و تعاونی برای دانشجویان و دانش‌آموختگان، مانع از دفاع از حقوق و منافع آنها در بازار کار و ایجاد فرصت‌های کارآفرینی و خوداشتغالی می‌شود. برای رفع این چالش‌ها، باید اقداماتی مانند تأسیس انجمن دانش‌آموختگان علوم ورزشی، ایجاد شبکه‌های ارتباطی، ارتقای ارتباط با بازار کار، افزایش همکاری بین مراکز آموزشی، تشکیل تشکل‌های صنفی و تعاونی و تقویت روحیه کارآفرینی در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان انجام شود.

بر اساس یافته‌ها، موانع مدیریتی در بازار کار بخش ورزش در دو مضمون، فقدان برنامه راهبردی و عدم ثبات و ناکارآمدی مدیریت ورزش طبقه‌بندی شده است. برای توسعه اشتغال در ورزش، نیاز به برنامه‌ریزی و استراتژی جامع و مدون با رویکردی علمی و دقیق وجود دارد. فقدان چنین برنامه‌ای، مانع از اتخاذ تصمیمات صحیح و هدفمند در این حوزه می‌شود و زمینه را برای هدر رفتن منابع و فرصت‌ها فراهم می‌کند. تهیه و تدوین برنامه راهبردی اشتغال در ورزش با مشارکت ذی‌نفعان کلیدی، از جمله کارشناسان، فعالان ورزشی، کارآفرینان و دستگاه‌های دولتی، می‌تواند به رفع این چالش کمک کند. همچنین در بسیاری از مواقع، شکافی عمیق میان سیاست‌گذاری‌های کلان ورزشی و اجرای برنامه‌های عملیاتی در سازمان‌های دولتی و خصوصی وجود دارد. این امر مانع از اجرای موثر برنامه‌ها و سیاست‌های اشتغال در ورزش می‌شود و زمینه را برای ناکارآمدی و عدم تحقق اهداف این حوزه فراهم می‌کند. ایجاد هماهنگی و هم‌راستایی میان سیاست‌ها و عملکرد برنامه‌ریزی در سطوح مختلف، از جمله در سازمان‌های دولتی و خصوصی، می‌تواند به رفع این چالش کمک کند. در برخی مواقع، اغلب مشاهده می‌شود که در حوزه ورزش، تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر سلیقه شخصی بر اجرای برنامه‌های استراتژیک اولویت دارند. این امر مانع از تخصیص بهینه منابع و امکانات به این حوزه می‌شود و زمینه را برای اتلاف سرمایه و عدم تحقق اهداف این عرصه فراهم می‌کند. تأکید بر اجرای برنامه‌های استراتژیک مبتنی بر مطالعات علمی و با مشارکت ذی‌نفعان کلیدی، می‌تواند به رفع این چالش کمک کند.

عدم ثبات و ناکارآمدی مدیریت بر اثر تغییر و تحول زیاد در مدیریت کلان ورزش کشور در دوره‌های زمانی کوتاه و عدم ثبات رویه موجب عدم برنامه‌ریزی بلندمدت و اتخاذ سیاست‌های پایدار در حوزه اشتغال در ورزش می‌شود. در واقع هر بار با تغییر مدیریت، رویکردها و سیاست‌ها نیز تغییر می‌کنند و فرصت‌های شغلی ایجاد شده در دوره قبل ممکن است از بین بروند. ناکارآمدی روش‌های سنتی مدیریتی در ورزش کشور از طریق استفاده از روش‌های سنتی و بروکراسی اداری پیچیده در مدیریت ورزش، مانع از نوآوری و کارآفرینی در این بخش می‌شود. بنابراین لازم است اقدامات موثری از جمله ایجاد ثبات در مدیریت، استفاده از روش‌های نوین مدیریتی، توجه ویژه به اشتغال و اجرای سیاست‌های حمایتی برای ایجاد فرصت‌های شغلی انجام شود. با رفع این چالش و تقویت بنیان‌های مدیریتی در حوزه ورزش، می‌توان شاهد کارایی و اثربخشی بیشتر در این عرصه، ارتقای سطح کیفی فعالیت‌های ورزشی و افزایش اشتغال در این حوزه بود.

موانع فعالیت‌های علمی-پژوهشی در سه مقوله فرعی ضعف فعالیت‌های علمی و پژوهشی و عدم تناسب با تقاضای بازار کار، ضعف در همکاری‌های علمی میان دانشگاه و صنعت، ضعف در همکاری‌های علمی بین‌المللی طبقه‌بندی شده است. از منظر مطالعات مورد بررسی ضعف فعالیت‌های علمی و پژوهشی و عدم تناسب با تقاضای بازار کار به عنوان یکی از موانع فعالیت‌های علمی-پژوهشی در سطح میانی مورد تأکید قرار گرفته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد، پژوهش‌ها و تحقیقات موجود به‌طور کامل با نیازهای بازار کار و صنعت ورزش هماهنگ نیستند. علاوه بر این، تحقیقات کاربردی و پژوهشی در زمینه تقویت و توسعه اشتغال‌زایی و کسب‌وکارهای ورزشی کمتر انجام می‌شوند. همچنین، جهت‌دهی به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی به موضوعات اشتغال در ورزش کم است و برگزاری نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها برای معرفی و فروش وسایل و تجهیزات ورزشی نیز به ندرت انجام می‌شود. علاوه بر این، کمبود سمینار، همایش و نشست‌های تخصصی اشتغال در ورزش و کمبود کتب و مجلات مرتبط با این حوزه نیز از دیگر

مشکلات موجود است. به نظر می‌رسد ترویج تحقیقات کاربردی، تشویق دانشجویان به تحقیقات در حوزه اشتغال در ورزش، برگزاری بیشتر نمایشگاه‌ها و سمینارهای تخصصی و افزایش منابع مالی برای تحقیقات در این زمینه لازم است. یکی دیگر از موانع مهم، عدم استفاده و بهره‌برداری کارفرمایان از یافته‌های علمی است که در نتیجه، ارتباط ضعیف بین دانشگاه و صنعت ورزش اتفاق می‌افتد. همچنین، فقدان بهره‌گیری از نتایج تحقیقات و طرح‌های علمی و پژوهشی ورزشی و عدم تقاضامحور بودن پروژه‌های پژوهشی و طرح‌های تحقیقاتی، باعث کاستی در اثربخشی و اثرگذاری این تحقیقات می‌شود. برای حل این مسائل، لازم است از یک سو، همکاری بین دانشگاه و صنعت ورزش ترویج شود و از سوی دیگر، نتایج تحقیقات به صورت عملی و کاربردی در بازار کار به کار گرفته شود تا بهبود در این حوزه حاصل شود. ضعف در همکاری‌های علمی بین‌المللی از جمله موانع دیگری است که در مطالعات مورد تأکید بوده است. این ضعف می‌تواند به عدم ارتباط و همکاری علمی و تحقیقاتی با مراکز کشورهای دیگر و شرکت‌های بزرگ بین‌المللی و چندملیتی منجر شود. عدم ارتباطات علمی قوی در مقیاس ملی و بین‌المللی باعث می‌شود که تحقیقات و پژوهش‌های ورزشی کشورمان از بهره‌وری کامل بهره‌مند نباشند و در نتیجه، توسعه این حوزه با مشکلاتی مواجه شود. برای رفع این مسائل، لازم است ترویج همکاری‌های علمی بین‌المللی و تقویت ارتباطات علمی در مقیاس ملی و بین‌المللی مورد توجه قرار گیرد تا از پتانسیل‌های علمی و تحقیقاتی در حوزه ورزش به بهترین شکل استفاده شود.

یافته‌های پژوهش نشان داد موانع اشتغال در سطح کلان را می‌توان در پنج مضمون اصلی (اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، سیاسی، فناوری و قانونی) و ۲۱ مضمون فرعی دسته‌بندی نمود. بر اساس یافته‌ها، موانع اقتصادی اشتغال در بازار کار ورزش شامل ۷ مقوله فرعی، اثر تورم بر بازار کار ورزش، محدودیت روابط تجاری و مالی بر اثر تحریم، ضعف در مدیریت مالی و بانکداری، عدم کارآمدی خصوصی‌سازی در ورزش، عدم کارآمدی مالی و ضعف سرمایه‌گذاری زیربنایی دولت، ضعف امنیت اقتصادی و عدم سرمایه‌گذاری (داخلی و خارجی)، کمبود منابع مالی برای راه اندازی کسب و کارهای ورزشی طبقه‌بندی شده است. از منظر مطالعات مورد بررسی تورم که به عنوان اساسی‌ترین سد در برابر حیات اقتصادی کشورها شناخته می‌شود؛ به عنوان یک افزایش مستمر و عمومی در قیمت‌ها، تأثیرات جدی بر اشتغال و بازار کار دارد. در همین راستا تیبوت<sup>۱</sup> و همکاران (۲۰۲۰) معتقدند تورم و افزایش نابرابری درآمد در کشورها، به عنوان عامل مهمی بر میزان مشارکت و به تبع آن کاهش هزینه‌های ورزشی مؤثر است (۸۰). روند افزایشی تورم در کشور و نوسان قیمت‌ها از یک طرف موجب نابرابری درآمدها و کاهش میزان رفاه عمومی جامعه و بالطبع کاهش میزان سرانه درآمد برای استفاده از برنامه‌های ورزشی شده و تقاضا برای کالاها و خدمات ورزشی را کاهش می‌دهد. با این وجود به دلیل تورم ایجاد شده بسیاری از خانوارها از هزینه‌های مرتبط با ورزش خود می‌کاهند تا بتوانند امور معیشتی خود را مدیریت کنند. از طرف دیگر راه‌اندازی یک کسب و کار کوچک و کارآفرینانه ورزشی توسط بخش خصوصی در هر محیطی کار آسانی نیست، اما در یک اقتصاد تورم‌زا به مراتب سخت‌تر است. رضانی و همکاران (۲۰۱۷) معتقدند روند تورم در کشور و بی‌ثباتی قیمت کالاها برای تولید و خدمات چالش بزرگی برای کارآفرینان ورزشی به شمار می‌رود (۴۷). اگر آحاد جامعه از دهک‌های بالا، متوسط و پایین متأثر از این گرانی‌ها و روند افزایش قیمت‌ها قرار گرفته باشند، پر واضح است که کسب و کارهای ورزشی با توجه به سهم اندک و ناکافی ورزش در سبد هزینه‌های خانوار فشار زیادی را متحمل می‌شوند. زمانی که هزینه‌ها اعم از هزینه‌های مواد مصرفی، نیروی کار و سایر هزینه‌ها مدام به صورت ماهانه و حتی روزانه در حال افزایش است، مسلماً شرایط این کسب و کارها از ثبات کافی برخوردار نخواهد بود و نمی‌توانند با سرعت کافی خود را با وضعیت جدید سازگار کنند. بنابراین با توجه به پیامدهای شرایط تورمی از جمله کاهش تقاضا برای کالاها و خدمات ورزشی و همچنین عدم تمایل سرمایه‌گذاری در کسب و کارهای ورزشی، اشتغال‌زایی در این بخش با مشکلات جدی رو به رو خواهد شد. بنابراین سیاست‌گذاران باید، سیاست‌های ثبات قیمت‌ها و کاهش تورم را در پیش بگیرند و از سیاست‌هایی که موجب شوک‌های قیمتی و بروز و تشدید بی‌ثباتی اقتصادی می‌شوند، پرهیز کنند تا بدین صورت بتوانند شرایط تورمی را کنترل نمایند.

تحریم، مانع دیگری است که از بعد اقتصادی در بسیاری از مطالعات مورد تأکید قرار گرفته است. تحریم‌های اقتصادی ترکیبی از تحریم‌های تجاری و مالی است. تحریم تجاری با محدود کردن یا قطع کردن انواع روابط وارداتی و صادراتی همراه می‌شود و در تحریم مالی محدودیت و ممنوعیت و فشارهایی بر روابط مالی کشور هدف اعمال می‌شود؛ یعنی سرمایه‌گذاری، تأمین مالی و معاملات مالی کشور تحت فشار قرار می‌گیرد (۸۱). بنابراین

تحریم‌های اقتصادی می‌تواند اثرات بسیار نامطلوبی را بر مؤلفه‌های فضای کسب و کار و ایجاد اشتغال به جای گذارد؛ چرا که تحریم‌ها سطح درآمد جامعه را به حد قابل توجهی تقلیل داده است. در همین راستا شریعتی فیض‌آبادی (۲۰۲۰) معتقد است کاهش قدرت خرید کالاهای ورزشی توسط خانوارهای ایرانی از آثار مستقیم تحریم‌های اقتصادی بر ورزش است که به دلیل قرار گرفتن ورزش به عنوان یک شاخص رفاهی و نه ضروری برای بسیاری از خانوارهای ایرانی، آن‌ها در ابتدا به دنبال تأمین نیازهای مرتبط با امور معیشتی خواهند بود و در ادامه به ورزش توجه می‌نمایند (۸۲). کاهش تقاضا برای کالاها و خدمات ورزشی از یک طرف و عدم تأمین تجهیزات و مواد اولیه ورزشی در اثر قطع همکاری شرکت‌های خارجی بین‌المللی به عنوان دو مفهوم اثرگذاری تحریم‌ها بر اقتصاد ورزش صاحبان کسب و کارهای ورزشی و تولیدکنندگان را با مشکلات عمده‌ای مواجه نموده و در ادامه موجب تعطیلی و ورشکستگی این بنگاه‌های اقتصادی می‌شود که آثار جبران‌ناپذیری برای اشتغال بخش ورزش خواهد داشت. از سویی دیگر تحریم‌ها می‌تواند بر آینده حرفه‌ای ورزشکاران و عملکرد باشگاه‌ها، داوران و فدراسیون‌ها تأثیرات منفی بگذارد. یکی از اثرات منفی تحریم‌ها در ورزش، عدم حضور تیم‌ها و ورزشکاران در رقابت‌های بین‌المللی است. با تحریم‌های اقتصادی، ورزشکاران و تیم‌ها ممکن است به دلیل عدم دسترسی به منابع مالی و تجهیزات و امکانات لازم، نتوانند به طور حرفه‌ای در رقابت‌های بین‌المللی شرکت کنند. این موضوع، از دست رفتن فرصت‌های ارتقای سطح مهارت و تجربه ورزشکاران و همچنین افت رتبه‌های بین‌المللی کشور را به دنبال خواهد داشت. از طرفی در شرایط تحریم، قراردادهای مالی با باشگاه‌ها و حامیان مالی ممکن است به دلیل محدودیت‌های مالی و بانکی، به چالش کشیده شوند. به علاوه این شرایط در ورزش‌های انفرادی آسیب‌های جبران‌ناپذیری بر زندگی شغلی ورزشکاران دارد. بررسی رشته‌های ورزشی انفرادی مانند وزنه‌برداری، تکواندو، کبیدی و کشتی که دارای پخش تلویزیونی مانند فوتبال، والیبال و اخیراً بسکتبال نیستند و نمی‌توانند از قراردادهای مالی با باشگاه‌ها بهره ببرند، چشم به حضور در صحنه بین‌المللی و دریافت پاداش‌های قهرمانی خود در بازی‌های آسیایی و المپیک دارند تا از این طریق امرار معاش نمایند. این موضوع باعث کاهش درآمدهای ورزشکاران و ناتوانی آنان در بهبود شرایط حرفه‌ای خود می‌شود. به علاوه، تبلیغات و حمایت مالی شرکت‌ها و صنایع بزرگ بین‌المللی نیز یک جنبه مهم دیگر است. با کاهش فعالیت‌های تبلیغاتی و حمایت مالی، ورزشکاران نمی‌توانند به خوبی مسیر حرفه‌ای خود را دنبال کنند و از فرصت‌های حضور در رسانه‌ها بهره‌مند شوند. چنین شرایطی به معنی ایجاد بسترهایی جدید برای اعتراضات ورزشکاران خواهد بود. اعتراضاتی ناشی از تحریم‌ها که ریشه در بیکاری و مشکلات معیشتی ورزشکاران دارد. بنابراین تحریم‌ها می‌توانند به طور مستقیم و غیرمستقیم بر اشتغال بخش ورزش تأثیر گذاشته و منجر به کاهش اشتغال شود. این امر نه تنها منجر به کاهش نیاز به نیروی کار در بخش ورزش می‌شود بلکه انگیزه ورزشکاران برای حضور در صحنه‌های بین‌المللی نیز کاهش می‌یابد. بنابراین، برای حفظ و توسعه اشتغال در بخش ورزش در شرایط تحریم، دولت می‌تواند با ارائه تسهیلات مالی و بانکی، حمایت‌های مالی از باشگاه‌ها و فدراسیون‌ها و همچنین توسعه زیرساخت‌های ورزشی، به حفظ و رونق اشتغال کمک نموده و با استفاده از ظرفیت‌های داخلی و جذب سرمایه‌های بخش خصوصی، تا حدی وابستگی به منابع حمایت مالی خارجی را کاهش دهد.

ضعف در مدیریت اعتبارات و نقل و انتقالات بانکی یکی دیگر از موانع ناشی از فشارهای اقتصادی مستخرج از بررسی مطالعات بود. در این راستا خادمی کله‌لو و همکاران (۲۰۲۳) ضعف در مدیریت پرداخت اعتبارات بانکی به فارغ‌التحصیلانی که تازه کار خود را آغاز کرده‌اند و نیز ضعف سرمایه‌گذاری در کسب و کارهای نوپا اشاره دارد (۹). تولیدکنندگان و صاحبان بنگاه‌های اقتصادی ورزشی به ویژه کسب و کارهای نوپا برای شروع و بقای خود نیاز به دریافت وام‌ها و تسهیلات بانکی دارند که به دلیل عدم حمایت مالی بانک‌ها از طرح‌های اشتغال‌زایی و کارآفرینی مانند رویه‌های نادرست در اعطای تسهیلات، بوروکراسی زائد، رانت‌های ترجیحی به افراد خاص و افزایش نرخ بهره که با وضعیت مالی فعالان و تولیدکنندگان ورزشی تناسب ندارد؛ مانع از راه‌اندازی و رشد کسب و کارها خواهند شد. فرآیند پیچیده و زمان‌بر دریافت وام، ارائه مدارک متعدد و الزامات غیرضروری و وجود قوانین و مقررات دست و پاگیر، مانع از دسترسی آسان و سریع فعالان ورزشی به تسهیلات بانکی می‌شود. از طرفی نرخ بالای سود تسهیلات بانکی، بازپرداخت وام را برای فعالان ورزشی که اغلب با حاشیه سود کم مواجه هستند، دشوار می‌کند. همچنین اعطای تسهیلات به صورت ترجیحی (رانت) علاوه بر هدررفت منابع مالی در فعالیت‌های غیرمولد، اعتماد فعالان شایسته اقتصادی به سیستم را از بین برده و به بی‌اعتمادی و ناامیدی در جامعه ورزشی دامن می‌زند. در مقابل، اعطای به موقع تسهیلات بانکی به سرمایه‌گذاران، کارآفرینان و صاحبان کسب و کارهای ورزشی، از جمله باشگاه‌ها مانع از تعطیلی، ورشکستگی و آسیب به آن‌ها می‌شود و به بهبود شاخص‌های اشتغال‌زایی کمک شایان توجهی می‌نماید.



فقدان خصوصی سازی مانع دیگری در مسیر اشتغال زایی ورزشی است. در اقتصادهای دولتی به دلیل کوچک بودن اقتصاد، ایجاد شغل، کاری دشوار است و اکثر دولت‌ها از عهده آن بر نمی‌آیند. به همین دلیل است که می‌توان ادعا کرد که توسعه بخش خصوصی در ورزش و واگذاری بخش عمده فعالیت‌های اقتصادی ورزش به بخش خصوصی، نه تنها باعث افزایش کیفیت خدمات و محصولات می‌شود، بلکه کمک به جذب نیروی متخصص ورزشی توسط بخش خصوصی خواهد کرد و این می‌تواند به معنی گسترش بازار کار در این بخش باشد. در این راستا عسگریان و صدقی (۲۰۱۴) معتقدند بخش خصوصی ورزش می‌تواند نقش مؤثری در توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و همچنین اهدافی از قبیل اشتغال زایی و افزایش بهره‌وری از اماکن و تجهیزات ورزشی داشته باشد (۸۳). خصوصی سازی و اعتماد به بخش خصوصی، هر چه بیشتر صورت بگیرد، موجب بهبود بیشتر شرایط بازار کار خواهد شد. هر چند که هر چه جلوتر رود ممکن است مشکلات ریشه‌دارتر جلوه کند و در برخی عرصه‌ها ورزش با مقاومت‌هایی مواجه شود که گاه به عرصه سیاسی نیز کشیده شود ولی در مجموع باید مبتنی بر مرجعیت علمی و پشتوانه تجربه جهانی، توانایی مقابله و کنترل مخالفت‌ها ایجاد شود تا با محدود شدن دامنه فعالیت اقتصادی دولت و سایر نهادهای غیرخصوصی از طریق خصوصی سازی، زمینه افزایش رقابت بین باشگاه‌ها، شرکت‌های ورزشی و ظرفیت سازی برای اشتغال پایدار و مولد فراهم شود. البته به شرط آنکه همزمان بستر لازم برای بهبود امنیت سرمایه گذاری نیز فراهم شود. بدون تأمین زیرساخت‌های تسهیل گر، بخش خصوصی به مرور از فضای اقتصاد عقب نشینی می‌کند. از منظر مطالعات مورد بررسی سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف ورزش کشور اعم از تولیدی و خدماتی به‌عنوان متقاضیان واقعی امنیت سرمایه‌گذاری، به‌دنبال شناسایی عوامل امنیت‌زدا و عدم قطعیت‌ها و میزان تأثیر آن بر فضای کسب‌وکار هستند. عدم وجود امنیت در سرمایه‌گذاری می‌تواند یکی از مشکلات اساسی در صنعت ورزش باشد. سرمایه‌گذاران ممکن است از سرمایه‌گذاری در صنعت ورزش برای خرید تجهیزات، ایجاد زیرساخت‌های ورزشی، حمایت از تیم‌ها و باشگاه‌ها و یا حمایت از ورزشکاران منصرف شوند؛ اگر امنیت سرمایه‌گذاری و بازگشت سرمایه به آن‌ها تضمین نشود. این موضوع می‌تواند باعث کاهش فرصت‌های شغلی و درآمدزایی در این صنعت شود. برای حل این مشکل، لازم است شفافیت در عملکرد مالی تیم‌ها و باشگاه‌ها و ورزشی از طریق انتشار گزارش‌های مالی دقیق و به‌روز افزایش یابد. همچنین قوانین و مقررات سخت‌گیرانه برای مبارزه با فساد و رانت در صنعت ورزش تدوین گردد و برخورد قاطع با متخلفان انجام شود. قوانین و مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری در صنعت ورزش به‌منظور تسهیل فرآیند سرمایه‌گذاری اصلاح گردد و همچنین روابط بین‌المللی با دیپلماسی فعال اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی توسعه یابد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد عدم کارآمدی مالی دولت در حوزه ورزش می‌تواند تأثیرات منفی بر اشتغال در این بخش داشته باشد. بودجه ناکافی، عدم برنامه‌ریزی دقیق و نظارت صحیح در تخصیص و استفاده از منابع مالی در ورزش، منجر به هدر رفتن منابع و عدم توسعه و تجهیز زیرساخت‌های ورزشی، اعم از اماکن ورزشی، تجهیزات و امکانات ورزشی می‌شود. عدم تجهیز و به‌روزرسانی امکانات ورزشی از جمله سالن‌های ورزشی، زمین‌های چمن، استخرهای شنا و سایر زیرساخت‌های عمرانی و توزیع نامتوازن این امکانات به نفع شهرهای بزرگ و برخوردار می‌تواند به کاهش کیفیت خدمات ارائه شده به جامعه و در نهایت کاهش رضایت عمومی و علاقه‌مندی مردم به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی منجر شود که این خود مانع از ایجاد فرصت‌های شغلی جدید می‌گردد. همانگونه که جلائی و امجدی (۲۰۲۱) معتقدند با توجه به لوکس بودن ورزش برای خانوارهای ایرانی، نقش نهادهای دولتی در ایجاد زیرساخت‌ها و افزایش مشارکت ورزشی به منظور ارتقاء سلامت جامعه، تعیین‌کننده است (۸۴). همچنین موهان و والتر<sup>۱</sup> (۲۰۰۶) بیان می‌کنند که با توجه به کارکرد دولت‌ها، در بیشتر کشورهای جهان، بخش دولتی به طور مستقیم از طریق تجهیز منابع و ارائه امکانات، تسهیلات و منابع مادی بر فعالیت‌های بخش خصوصی تأثیر می‌گذارد؛ که این خود بر بیکاری دانش‌آموختگان تأثیر مستقیم دارد (۸۵). همچنین یدالهی فارسانی و همکاران (۲۰۱۱) تأکید می‌کنند که میزان سرمایه‌گذاری زیرساختی دولت در ورزش، میزان رقابت در بازار ورزشی (تولید تجهیزات ورزشی و باشگاه داری) و زیرساخت‌های کسب‌وکار (ارتباطات، حمل و نقل، خدمات بیمه و خدمات بانکی) بخشی از زیرساخت‌های اشتغال و کارآفرینی ورزشی محسوب می‌شود (۴۳). بنابراین، ضروری است که دولت با افزایش بودجه و تخصیص هدفمند منابع مالی، برنامه‌ریزی دقیق و

نظارت صحیح بر عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌ها، به ارتقای کارآمدی مالی خود در حوزه ورزش کمک نموده و موجب بهبود اشتغال‌زایی در این بخش گردد.

یافته‌های مستخرج از مطالعات نشان داد، عدم شناخت و دسترسی به منابع مالی مناسب از جمله موانع راه‌اندازی کسب و کارهای ورزشی است. از دیدگاه مطالعه زیوری و همکاران (۲۰۲۰) نشان می‌دهد که محدودیت در دسترسی به منابع مالی، به طور مضاعف بر فعالیت‌های کارآفرینی، به ویژه نوع نوپای آن، از طریق ایجاد تنگنای مالی اثر منفی می‌گذارد (۸۶). تامین منابع مالی اولیه و مدیریت مالی صحیح می‌تواند کارآفرینان و کسب و کارهای ورزشی را قادر به رشد و توسعه کسب و کارهایشان و در نتیجه ایجاد فرصت‌های شغلی مؤثر کند. راه‌اندازی بسیاری از کسب و کارهای ورزشی نیاز به سرمایه‌گذاری اولیه قابل توجهی دارد. بدون منابع مالی کافی، برای کارآفرینان و کسب و کارهای ورزشی تثبیت در بازار، رشد و توسعه و ایجاد اشتغال در این حوزه دشوار خواهد بود. در همین راستا آربولینا<sup>۱</sup> و همکاران (۲۰۱۷) معتقدند دسترسی به منابع مالی، نقش مهم و کلیدی در حمایت از کارآفرینی و کسب‌وکارهای کوچک و متوسط ایفا می‌کند (۸۷). علاوه بر نیاز به منابع مالی، عدم شناخت شیوه‌های تأمین منابع مالی برای راه‌اندازی کسب و کار نیز یکی از ضعف‌های فعالان اقتصادی در ورزش است. بسیاری از کارآفرینان و صاحبان کسب و کارهای ورزشی از منابع مالی مختلفی که می‌توانند برای تامین مالی فعالیت‌های خود از آن‌ها استفاده کنند، آگاهی کافی ندارند. این امر می‌تواند به هدر رفتن فرصت‌ها و عدم استفاده از منابع بالقوه برای توسعه این حوزه منجر شود. هو و وانگ<sup>۲</sup> (۲۰۰۷) نشان می‌دهد که تسهیل دسترسی به منابع مالی از طریق ارائه تسهیلات اعتباری و کاهش الزامات سرمایه‌گذاری، نقش موثری در ترویج کارآفرینی ایفا می‌کند. این امر با فراهم کردن زمینه لازم برای افراد خلاق و دارای ایده‌های نو، به آن‌ها در راه‌اندازی کسب و کار خود و ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی کمک می‌کند (۸۸).

موانع فرهنگی و اجتماعی اشتغال در بازار کار ورزش از منظر مطالعات مورد بررسی در چهار مضمون فرعی ضعف فرهنگ‌سازی اشتغال و کارآفرینی، موانع خانوادگی، نفوذ ناکافی ورزش در جامعه، تبعیض جنسیتی در اشتغال ورزشی طبقه‌بندی شده است. بررسی مطالعات نشان می‌دهد که ضعف فرهنگ‌سازی اشتغال و کارآفرینی در ورزش، مانعی برای ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب در این حوزه و بهره‌مندی از مزایای متعدد آن برای جامعه محسوب می‌شود. فرهنگ اشتغال و کارآفرینی به مجموعه اعتقادات، ارزش‌ها، عادات و رفتارهایی اطلاق می‌شود که به ایجاد فرصت‌های شغلی و ترویج کارآفرینی در جامعه کمک می‌کند. این فرهنگ، محیطی مساعد برای شکوفایی ایده‌های نوآورانه و تبدیل آن‌ها به کسب و کارهای موفق فراهم می‌کند. فقدان فرهنگ‌سازی صحیح در حوزه اشتغال، خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی، جوانان را به سمت مشاغل رسمی و دولتی سوق داده است. این امر ریشه در فرهنگ سرکوب خلاقیت و به دنبال آن غالب بودن فرهنگ کارمندی و اطاعت‌پذیری و تمایل به دریافت حقوق ثابت و کسب سودهای کوتاه‌مدت در جوانان دارد. در همین راستا برنز<sup>۳</sup> (۲۰۱۱) معتقد است، در جوامعی که کارآفرینی و خوداشتغالی ارزشمند تلقی می‌شود، احتمال شکوفایی روحیه کارآفرینی و ظهور ایده‌های نوآورانه به طور چشمگیری افزایش می‌یابد (۸۹). اوشه و لوی<sup>۴</sup> (۲۰۰۷) نیز معتقدند تمایلات فرهنگی مثبت به سمت خوداشتغالی، استقلال، نوآوری و تلاش‌های فردی بر درک مطلوبیت و در نتیجه انگیزه‌های کارآفرینانه اثر دارد (۹۰). از طرفی معضل مدرک‌گرایی در میان جوانان، مانعی برای ورود به دنیای واقعی کار و ائتلاف سرمایه‌های انسانی و اجتماعی است. باور غلط برابری مدرک تحصیلی با فرصت‌های شغلی بهتر، بسیاری را به دنبال انباشت مدارک بدون توجه به نیاز بازار کار، سوق می‌دهد. این امر نه تنها باعث این می‌شود که برخی از افراد، فقط به دنبال افزایش مدارک تحصیلی خود باشند و فرصت‌های شغلی موجود را به دلیل تلاش برای ارتقای مدارک تحصیلی، از دست بدهند، بلکه پس از اخذ مدارک بالاتر، توقعات شغلی غیرواقعی و عدم تناسب با مهارت‌ها را برای آن‌ها به دنبال دارد. در همین راستا نتایج پژوهش باغفلکی و پرندین (۲۰۱۷) معتقد است که مدرک‌گرایی در بین جوانان و اطلاع ناکافی از فرصت‌های شغلی از جمله دلایل بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی است (۹۱). بنابراین ضروری است با ترویج فرهنگ کارآفرینی و تشویق ریسک‌پذیری در بین جوانان، زمینه را برای شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌های آن‌ها در مسیرهای پویا و چالش‌برانگیز فراهم کرد.

1. Arbolino
2. Ho and Wong
3. Burns
4. Levie and Autio



محیط خانواده نیز یکی دیگر از موانع فرهنگی و اجتماعی اشتغال است. موانع خانوادگی می‌توانند به عوامل و شرایط خاصی اشاره کنند که در خانواده‌ها و روابط خانوادگی وجود دارند و می‌توانند بر توانایی افراد برای شروع یا توسعه کسب و کار یا پیدا کردن شغل تأثیرگذار باشند. در برخی خانواده‌ها، ترویج کارآفرینی یا حمایت از فرزندان برای شروع کسب و کار ممکن است مورد حمایت نباشد. نگرش منفی خانواده می‌تواند باعث تردید و دلسردی فرد نسبت به شروع یک کسب و کار یا پیدا کردن شغل شود. بسیاری از خانواده‌ها به دلیل فقر، از منابع مالی لازم برای حمایت از فرزندان خود در مسیر کارآفرینی برخوردار نیستند. این موضوع می‌تواند شامل هزینه‌های تحصیل، آموزش و راه‌اندازی کسب و کار باشد. این محدودیت‌ها می‌توانند باعث تأخیر یا حتی جلوگیری از شروع یک کسب و کار شوند. دیتریچ و کراک<sup>۱</sup> (۲۰۰۹) معتقدند یکی از مهم‌ترین ابعاد رفتارهای والدینی مختص شغل، حمایت والدین است که این مفهوم به شکل تشویق فرزندان برای کشف محیط‌های شغلی مرتبط با رغبت‌های شغلی‌شان و ترغیب آن‌ها به تجربه کردن محیط‌های شغلی متفاوت متجلی می‌شود. به علاوه نوع رابطه‌ای که افراد با والدینشان دارند در رشد شغلی آن‌ها نقش مهمی ایفا می‌کند (۹۲). بسیاری از خانواده‌ها، به خصوص در کشورهای سنتی، تمایلی به تشویق فرزندان خود برای ورود به بازار کار و کارآفرینی ندارند. این موضوع می‌تواند ناشی از ترس از شکست، ناآگاهی از مزایای کارآفرینی و یا تمرکز صرف بر تحصیلات عالی باشد. این موضوع می‌تواند انگیزه جوانان را برای کارآفرینی و ریسک‌پذیری در مسیر شغلی خود کاهش دهد. در حقیقت، خانواده (به ویژه والدین) با شناخت توانمندی‌های بالقوه فرزندان خود و هدایت آن‌ها در مسیر شغلی نقش مهمی در شناسایی و پرورش افراد خلاق و کارآفرین در جامعه ایفا می‌کنند. از این‌رو، پیشنهاد می‌شود خانواده‌ها با فراهم کردن زمینه‌ها و فرصت‌های شغلی لازم زمینه‌های کسب تجربه و مهارت‌های افراد را فراهم کنند.

نفوذ ناکافی ورزش در جامعه یکی دیگر از مقولات شناسایی شده موانع فرهنگی و اجتماعی توسعه اشتغال است. اهمیت این موضوع تا آنجایی است که به عقیده قربانی و همکاران (۲۰۲۲) یکی از عوامل اصلی مؤثر بر اشتغال‌زایی در ورزش، جایگاه ورزش در سبک زندگی مردم می‌باشد؛ هر مقدار که سهم ورزش در سبک زندگی افراد بیشتر شود، مشاغل ورزشی از رونق بیشتری برخوردار خواهند بود و در این صورت باید به توسعه اشتغال در این بخش امیدوار بود (۴۲). بررسی مطالعات نشان داد که سهم اندک و ناکافی ورزش در سبد مصرف خانوار، شیوع سبک زندگی غیرفعال در کشور و سواد جسمانی و ورزشی ضعیف جامعه در کاهش مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی و تقاضا برای خدمات و محصولات ورزشی نقش دارد. بنابراین افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت ورزش برای سلامتی و رفاه جسمانی و تشویق افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی، توسعه فضاهای ورزشی، تجهیز این فضاها به امکانات مدرن و ارائه خدمات ورزشی باکیفیت و مقرون به صرفه، می‌تواند به افزایش مشارکت مردم در ورزش و در نتیجه، رونق اشتغال در این حوزه کمک کند.

نابرابری جنسیتی به عنوان یکی از موانع فرهنگی و اجتماعی در اشتغال ورزشی به معنای عدم فراهم کردن شرایط برابر برای زنان و مردان برای دستیابی به فرصت‌های شغلی، پیشرفت و توسعه حرفه‌ای در ورزش است. مطالعات نشان می‌دهد که تبعیض جنسیتی در ورزش که در بسیاری از موارد به علت وجود فرهنگ مردسالارانه (خود برترانگاری مردانه) و هنجارها و باورهای کلیشه‌ای در مورد فعالیت زنان در ورزش است؛ به اشکال مختلفی بروز پیدا می‌کند. زنان در مقایسه با مردان، از جمله در مشاغل مدیریتی حوزه ورزش، مربیگری و داوری و دیگر مشاغل ورزشی در عرصه‌های ملی و بین‌المللی، به فرصت‌های شغلی کمتری دسترسی دارند. در همین راستا شتاب بوشهری (۲۰۰۸) تأکید می‌کند فرهنگ سازمانی مردسالارانه نقش بازدارنده در ارتقای زنان به پست‌های مدیریتی دارد (۹۳). همچنین فورسایت<sup>۲</sup> و همکاران (۲۰۱۹) نیز با بررسی فرصت‌ها و موانعی که زنان برای تحصیل و اشتغال در ورزش با آن روبرو هستند، موانع بیرونی و استراتژی‌های برابری جنسیتی توهین‌گرایانه را در محدود نمودن موفقیت‌های ورزشی بسیار دخیل دانستند (۹۴). علاوه بر این، در بسیاری از موارد، زنان برای انجام کار مشابه، حقوق و مزایای کمتری نسبت به مردان دریافت می‌کنند. بنابراین لازم است اقداماتی از جمله اصلاح ساختارها و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های ترویج برابری جنسیت در کنار افزایش دسترسی به فرصت‌های شغلی برای زنان انجام گیرد تا زمینه برای حضور و فعالیت زنان در موقعیت‌های شغلی بیشتر و با شرایط بهتر در عرصه ورزش فراهم گردد.

1. Dietrich and Kracke  
2. Forsyth



بر اساس یافته‌ها، موانع سیاسی اشتغال در بازار کار ورزش در چهار مضمون فرعی نگرش سیاست‌گذاران و دولتمردان، ضعف دیپلماسی، دخالت جریانات سیاسی در ورزش و عدم شایسته‌سالاری طبقه‌بندی شده است. ضعف در نگرش سیاست‌گذاران و دولتمردان به اشتغال بخش ورزش، مانعی بزرگ در مسیر بالفعل شدن پتانسیل اشتغال‌زایی این صنعت است. یافته‌ها حاکی از آن است که ورزش در اولویت‌های اشتغال‌زایی سیاستمداران و سران دولت جایگاهی شایسته خود را نیافته است. این موضوع نشان‌دهنده عدم درک صحیح از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های اشتغال‌زایی این بخش و نگرش و تمایل ضعیف مدیران دولتی به توسعه کسب‌وکارهای ورزشی است که منجر به بی‌توجهی به این بخش در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها می‌شود. بی‌ثباتی سیاست‌گذاری دولت و مجلس در امور مربوط به حمایت از مشاغل و کارآفرینی ورزشی و تعدد و تعارض سیاست‌ها به عنوان عاملی بازدارنده در این زمینه دیده می‌شود. باید توجه داشت که عدم وجود برنامه‌های بلندمدت و دائمی و تغییرات مداوم در سیاست‌ها، انگیزه سرمایه‌گذاران و فعالان این حوزه را از بین می‌برد. بنابراین ضروری است که نگرش سیاست‌گذاران و دولتمردان به اشتغال در ورزش تغییر کند. این بخش باید به عنوان یکی از اولویت‌های اشتغال‌زایی کشور مورد توجه قرار گیرد و از حمایت‌های لازم برخوردار گردد. همچنین باید توجه داشت که حضور مدیران غیرورزشی و غیرمتخصص در رأس امور ورزش، به عنوان چالشی اساسی، مانع از برنامه‌ریزی و تخصیص بهینه منابع در این حوزه می‌شود. این افراد به دلیل عدم آگاهی از نیازها و اولویت‌های واقعی ورزش، در معرض اتخاذ تصمیمات نادرست و غیرعلمی قرار دارند. تصمیمات نادرست مدیریتی، نه تنها مانع از تدوین برنامه‌های استراتژیک بلندمدت برای توسعه ورزش می‌شود، بلکه می‌تواند منجر به تخصیص منابع مالی و انسانی به سمت برنامه‌ها و فعالیت‌های غیرضروری و بی‌ثمر شود. این امر به هدر رفتن منابع و فرصت‌های ارزشمند در این حوزه منجر خواهد شد و در نهایت، مانع از پیشرفت و توسعه اشتغال در بلندمدت می‌شود. از طرفی، یکی دیگر از پیامدهای دخالت سیاسی در ورزش، ایجاد زمینه برای فساد و رانت‌خواری در این حوزه است. افراد غیرمتخصص که به واسطه روابط سیاسی به مناصب مدیریتی در ورزش دست می‌یابند، ممکن است از این موقعیت برای سوءاستفاده از منابع مالی و دولتی به نفع خود یا افراد نزدیک به خود استفاده کنند. این امر، به معنای هدر رفتن منابعی است که می‌توانست برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی، حمایت از ورزشکاران و مربیان و برگزاری رویدادهای ورزشی به کار گرفته شود. ضعف در شایسته‌سالاری، به عنوان یکی از موانع برای اشتغال افراد متخصص و متعهد در ورزش کشور شناسایی شده است. این موضوع به معنای عدم تناسب بین جایگاه شغلی افراد در ورزش و تخصص، تعهد و شایستگی‌های آن‌ها است. در واقع فرهنگ شایسته‌خواهی در فرآیند استخدام و انتخاب کارجویان وجود ندارد. به عبارت دیگر، افراد ممکن است بر اساس روابط خود یا مراجعه مستقیم به افراد مسئول برای استخدام انتخاب شوند، بدون اینکه مهارت‌ها، توانایی‌ها و تجربیات آن‌ها به عنوان معیار اصلی در نظر گرفته شود. این موضوع می‌تواند منجر به تبعیض، نابرابری و نارضایتی دیگر کارجویان شود و موجب سرخوردگی و از بین رفتن انگیزه آن‌ها شود. در همین راستا خادم‌کله‌لو و همکاران (۲۰۲۳) شایسته‌سالاری را به عنوان یکی از موانع اشتغال در بازار کار می‌داند و معتقد است در بسیاری از سازمان‌ها، ارتقای شغل بر اساس شایستگی و تجربه فرد صورت نمی‌گیرد و این موضوع ممکن است باعث سرخوردگی و ترک شغل توسط افراد شود (۹). بنابراین، ایجاد یک فرهنگ شایسته‌خواهی در فرآیند استخدام در سازمان‌ها و کسب و کارهای ورزشی ضروری است تا افراد بر اساس توانایی‌ها و مهارت‌های خود انتخاب شوند و فرصت‌های برابر برای همه فراهم شود. با تدوین و اجرای نظام جامع شایسته‌گزینی، آموزش و توانمندسازی فعالان حوزه ورزش، حمایت از نخبگان و نظارت و ارزیابی مستمر، می‌توان به ارتقای شایسته‌سالاری در این حوزه و اشتغال‌زایی برای افراد متخصص و متعهد کمک کرد. همچنین علاوه بر توجه به سیاست‌گذاری‌های داخلی باید بر همکاری‌های بین‌المللی و تقویت سیاست‌های خارجی تأکید گردد. چرا که بر اساس مطالعات بررسی شده یکی دیگر از موانع سیاسی مؤثر بر اشتغال بخش ورزش ضعف دیپلماسی است. شکل‌گیری فضای مثبت در روابط بین‌المللی نه تنها فرصت برخورداری از سرمایه‌گذاری‌های خارجی را فراهم می‌سازد بلکه در سایه تناسب و آرامش ایجاد شده، زمینه لازم در جهت بهبود فضای کسب‌وکار و نهایتاً جذب سرمایه‌های داخلی بیش از پیش مهیا می‌گردد. بنابراین بهره‌گیری از دیپلماسی سازنده پیش از آن که یک ابزار سیاسی تلقی شود می‌تواند به مثابه یک اهرم اقتصادی در جهت تعادل بازارهای مختلف از جمله بازار کار به ویژه بازار کار نیروهای متخصص ورزشی مورد توجه قرار گیرد.

فناوری به عنوان یکی دیگر از موانع اشتغال در بازار کار ورزش در سه مضمون ضعف در دسترسی به زیرساخت‌های فناورانه، عدم سرمایه‌گذاری در زمینه فناوری‌های ورزشی، کمبود دانش و تخصص در زمینه فناوری‌های نوین مورد تأکید بسیاری از محققان قرار گرفته است. زیرساخت‌های فناورانه



ورزشی، مجموعه‌ای از تجهیزات، نرم‌افزارها و شبکه‌های ارتباطی است که برای ارائه خدمات و محصولات مدرن و کارآمد در این حوزه ضروری است. این زیرساخت‌ها نقشی کلیدی در ارتقای کیفیت خدمات، افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید ایفا می‌کنند. کمبود سرمایه‌گذاری، توسعه و نوآوری در صنعت ورزش را محدود کرده است. این امر به نوبه خود، تحقیق و توسعه را با چالش جدی مواجه نموده و در نتیجه، صنعت ورزش به تولید محصولات و خدمات سنتی و غیررقابتی بسنده می‌کند، که این چرخه معیوب، رشد و پیشرفت صنعت را با کندی مواجه می‌سازد. یکی دیگر از چالش‌های کلیدی در این زمینه، کمبود دانش و تخصص در زمینه فناوری‌های نوین مرتبط با ورزش است. بسیاری از افراد شاغل در این حوزه، از دانش و مهارت‌های لازم برای استفاده از این فناوری‌ها برخوردار نیستند. این امر منجر به ناکارآمدی و هدر رفتن منابع می‌شود. بنابراین لازم است ضمن ارائه مشاوره‌های آموزشی تخصصی، با تخصیص بودجه‌های متمرکز، اعطای مشوق‌های مالی به سرمایه‌گذاران و مشارکت بخش خصوصی در این زمینه، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فناورانه ورزشی افزایش یابد.

آخرین مانع اشتغال در بازار کار ورزش از منظر مطالعات بررسی شده، موانع قانونی است. قوانین دست و پا گیر، عدم تدوین و بازنگری در قوانین و ضعف در اجرای قوانین از جمله مقوله‌های شناسایی شده بود. دولت از جمله نهادهایی است که بر بسترسازی لازم در اقتصاد کشور نقش بارز و بی‌بدیلی دارد؛ زیرا می‌تواند با استفاده از حق انحصاری خود در وضع قوانین و مقررات آثار زیادی بر روابط و فعالیت‌های کارگزاران و بازیگران عرصه اقتصاد کشور داشته باشد. یعنی دولت با استفاده از ابزار قانون‌گذاری می‌تواند بسترها و شرایط اشتغال در عرصه اقتصاد کشور را تسهیل و مهیا کند. وجود بروکراسی‌ها و محدودیت‌های غیرضروری و دست و پا گیر در قوانین و مقررات مربوط به راه‌اندازی کسب و کار در حوزه ورزش به ویژه در گرفتن مجوز برای مشاغل ورزشی جدید، تناقض و پیچیدگی در قوانین دولتی حاکم بر کسب و کارهای ورزشی و همچنین سخت‌گیری در ثبت ایده‌های نوین ورزشی از جمله موانع قانونی دست و پاگیر در حوزه اشتغال ورزشی است. اهمیت برطرف کردن این مشکل تاجایی مهم است که شاه‌حسینی (۲۰۰۹) معتقد است که فعالان اقتصادی در داخل کشور با محدودیت‌های متعددی روبرو هستند که این محدودیت‌ها شامل ضوابط و مقررات دست و پاگیر دولتی است که فعالیت شرکت‌های دولتی و خصوصی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد (۹۵). همچنین نوری خانپوردی و همکاران (۲۰۲۱) (۴۸) بیان کردند که قوانین و مقررات دولتی نه تنها زمینه‌های مناسب برای فعالیت‌های کارآفرینی و تولیدی را فراهم نکرده است؛ بلکه این قوانین و مقررات به عنوان مانعی برای اهداف اشتغال دانشجویان علوم ورزشی عمل کرده است (۴۸). شاید بتوان گفت که کارآفرینان، قبل از آنکه رقابت بخش خصوصی را برای فعالیت‌های خود احساس کنند، موانعی مانند قوانین و مقررات اداری و انحصارات دولتی را مانع کسب‌وکار خود می‌بینند. بنابراین، به دلیل اینکه مقررات نوعی مداخله دولت در اقتصاد است و حالت بازدارندگی دارد. قوانین و مقررات باید به طور شفاف، روشن و ساده تدوین و ابلاغ شوند تا از بروز ابهام جلوگیری شود. همچنین فرایندهای صدور مجوز و انجام اقدامات اداری و ایجاد سازوکارهای مناسب برای ثبت و حمایت از ایده‌های نوین ورزشی باید تا حد امکان ساده شوند تا زمان و هزینه‌های راه‌اندازی کسب و کارهای ورزشی کاهش یابد. دولت‌ها با داشتن توانایی سیاست‌گذاری و قانونگذاری و مداخله در بازار کار می‌توانند با تدوین و تصویب قوانین حمایتی اقداماتی جهت کاهش بیکاری نیروی کار بخش ورزش انجام دهند. عدم اجرای الزامات قانونی شامل اجرای کامل سیاست خصوصی‌سازی در ورزش (اصل ۴۴ قانون اساسی)، برنامه‌های توسعه کشور و عدم الزام سازمان‌های ورزشی در به کارگیری فارغ‌التحصیلان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی (کمبود استخدام) برمی‌گردد. این موارد باعث می‌شود که قوانین و مقررات موجود در حوزه اشتغال ورزش به نحو کافی اجرا نشده و اثربخش نباشند. بهبود در اجرای قوانین و الزامات قانونی می‌تواند به توسعه و بهبود صنعت ورزش کمک کند و امکانات لازم برای فعالیت‌های ورزشی را فراهم سازد.

در این پژوهش، به بررسی موانع اشتغال در بازار کار ورزش ایران در سه سطح خرد، میانی و کلان طی سه دهه گذشته پرداخته شد. یکی از محدودیت‌های رایج در مطالعات فراترکیب، محدودیت در دسترسی به پژوهش‌های علمی معتبر است. به منظور تعدیل محدودیت موجود محقق از چندین پایگاه اطلاعاتی در زمینه موضوع پژوهش استفاده نمود تا احتمال یافتن تمام مقالات مرتبط را افزایش دهند. همچنین استفاده از بازه زمانی طولانی‌تری برای جستجوی مقالات می‌تواند به محقق در یافتن مقالات بیشتر مرتبط با موضوع پژوهش کمک کند. سوگیری محقق یکی دیگر از محدودیت‌های مهم در مطالعات فراترکیب است که می‌تواند بر کیفیت و اعتبار یافته‌ها تأثیر منفی بگذارد. به همین منظور از چند کدگذار برای استخراج داده‌ها استفاده شد تا قابلیت اطمینان و اعتبار استخراج داده‌ها حفظ گردد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که اشتغال در بازار کار

ورزش ایران با موانع متعددی روبرو است. برای غلبه بر این چالش‌ها، اتخاذ رویکردی جامع و بلندمدت توسط سیاست‌گذاران، مدیران و فعالان اقتصادی و کارجویان این حوزه ضروری است. در سطح خرد مهارت‌آموزی و تقویت ویژگی‌های شخصیتی، در سطح میانی، اصلاح نظام آموزشی در راستای تقویت مهارت‌آموزی و ایجاد ارتباط با صنعت و جامعه، ایجاد نظام بازار کار به ویژه توجه به طبقه‌بندی مشاغل ورزشی بر اساس نیازسنجی و اطلاعات قابل اعتماد، حمایت از کارآفرینان، کسب و کارهای نوپا، اصلاح ساختاری از جمله توجه به ایجاد سازوکارهای ایجاد اشتغال و تقویت تشکلهای و نهادهای مرتبط با ورزش، تغییر نگرش مدیریتی از جمله تدوین برنامه راهبردی ویژه اشتغال ورزش و ثبات در مدیریت ورزش کشور، ایجاد همکاری علمی-پژوهشی ملی و بین‌المللی؛ در سطح کلان نیز بازنگری در سیاست‌های کلان اقتصادی، بهبود روابط سیاسی، حمایت‌های اجتماعی، پیشرفت فناوری و تغییرات قانونی می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و پایدار در ورزش ایران منجر شود.

**ملاحظات اخلاقی:** این پژوهش مستخرج از رساله دکتری است و تمامی اصول اخلاقی در آن در نظر گرفته شده است. در این پژوهش، تلاش شده است تا یافته‌ها به صورت شفاف و واضح به مخاطب منتقل شود. همچنین، از هرگونه سوگیری در گزارش نتایج خودداری شده و در تحلیل داده‌ها و استناددهی به منابع، صداقت و امانت‌داری به عنوان اصول اصلی مد نظر قرار گرفته است.

**حامی مالی:** این پژوهش هیچ‌گونه حامی مالی نداشته است.

**مشارکت نویسندگان:** تمامی نویسندگان این مقاله از مرحله اجرای پژوهش تا نگارش مقاله مشارکت فعال داشته‌اند.

**تعارض منافع:** نویسندگان گرامی اعلام می‌دارند که این پژوهش بدون دریافت هیچ‌گونه حمایت مالی یا غیرمالی از سوی شخص ثالث انجام شده است. همچنین، هیچ‌گونه تعارض منافی، اعم از مالی یا غیرمالی، در ارتباط با این پژوهش وجود نداشته و کلیه مراحل پژوهش با رعایت کامل اصول اخلاقی انجام شده است.

**تشکر و قدردانی:** بدین‌وسیله بر خود لازم می‌دانیم، از تمامی عزیزانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند، قدردانی و سپاسگزاری نماییم. همچنین، از اساتید ارجمندی که با دقت نظر و دانش خود، به داوری و اصلاح این مقاله پرداخته‌اند، تشکر و قدردانی می‌نماییم.

## منابع

1. Olori GI, Olori CN. Strategies and Challenges for Empowering Youth through Technical Vocational Education and Training Programme in Rivers Stat: Benchmark Journals. African Journal of Educational Assessors. 2018;6(1):121-31.
2. Mwita KM. Tanzania graduate employability: Perception of human resource management practitioners. International Journal of Human Resource Studies. 2018;8(2):263-72. [doi:10.5296/ijhrs.v8i2.12921](https://doi.org/10.5296/ijhrs.v8i2.12921)
3. UNESCO. Strategy for Technical and Vocational Education and Training (2016-2021). Published in 2016 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France. 2016.
4. Keiper MC, Sieszputowski J, Morgan T, Mackey MJ. Employability Skills: A Case Study on a Business-Oriented Sport Management Program. E-journal of Business Education and Scholarship of Teaching. 2019;13(1):59-68.
5. Holmes L. Competing perspectives on graduate employability: possession, position or process? Studies in higher education. 2013;38(4):538-54. [doi.org/10.1080/03075079.2011.587140](https://doi.org/10.1080/03075079.2011.587140)
6. Donyadeh A. Ten job readiness skills and entering the job market. Andisheh Arya Publications, Tehran. 2010 [In Persian].
7. Aghakhani E. Graduates, Unemployment or Employment (Matching the Graduates' Level with Employment Needs in Society). Niko Rosh Publications, Yazd. 2008 [In Persian].
8. Mirzaei H, Aghajani H. An Analytical Study the Effect of Globalization on Labor Market. The Journal of Productivity Management. 2009;3(3):219-41 [In Persian]. [dori.net/dor/20.1001.1.27169979.1388.3.3.9.4](https://doi.org/10.1001.1.27169979.1388.3.3.9.4)



9. Khademi Kelelu M, Khodayi SM, Rahimi B. Identifying and ranking barriers to employment of university graduates in the Iranian labor market. *Social Problems of Iran*. 2023;13(2):85-122 **[In Persian]**. [doi.net/dor/20.1001.1.24766933.1401.13.2.4.9](https://doi.net/dor/20.1001.1.24766933.1401.13.2.4.9)
10. Statistical Center of Iran. Labor Force Survey Results. 2022.
11. International Labor Organization. Islamic republic of iran (employment and environmental sustainability fact sheets 2021). 2021.
12. Kadir JMA, Naghavi N, Subramaniam G. Unemployment among Graduates - Is there a Mismatch? *International Journal of Asian Social Science*. 2020;10(10):583-92. [doi.org/10.18488/journal.1.2020.1010.583.592](https://doi.org/10.18488/journal.1.2020.1010.583.592)
13. Camy J. Employment opportunities in the sports sector: A review of the European situation. *Beyond the Scoreboard. Youth Employment Opportunities & Skills Development in the Sport Sector*. 2006:85-104.
14. Mandalizadeh Z, Ehsani M. Identifying the Environmental and Individual Barriers to Entrepreneurial in Sport for Women and Providing Suggested Strategies. *New Trends in Sport Management*. 2014;1(3):33-41 **[In Persian]**.
15. Mandalizadeh Z, Honari H. An Investigation of the Factors Affecting Entrepreneurship in Sport: As an Interdisciplinary Area. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*. 2011;2(2):113-36 **[In Persian]**.
16. Acosta RV, Carpenter LJ. Women in Intercollegiate Sport: A Longitudinal, National Study. Twenty Nine Year Update, 1977-2006. Acosta-Carpenter. 2006. [doi.org/10.1123/wspaj.9.2.141](https://doi.org/10.1123/wspaj.9.2.141)
17. Knoppers A, Anthonissen A. Male athletic and managerial masculinities: Congruencies in discursive practices? *Journal of gender studies*. 2005;14(2):123-35. [doi.org/10.1080/09589230500133569](https://doi.org/10.1080/09589230500133569)
18. Hoerber L. Exploring the gaps between meanings and practices of gender equity in a sport organization. *Gender, Work & Organization*. 2008; 1(3): 259-280. [doi.org/10.1111/j.1468-0432.2007.00342.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-0432.2007.00342.x)
19. Cunningham GB. Creating and sustaining gender diversity in sport organizations. *Sex roles*. 2008;58:136-45. [doi.org/10.1007/s11199-007-9312-3](https://doi.org/10.1007/s11199-007-9312-3)
20. Lapchick R, Brenden J, Wright B. The racial and gender report card of the Associated Press sports editors. *Institute for Diversity and Ethic in Sport*. 2006.
21. Ghorbani MH, Safari Jafarloo HR. A Model for Development of Sport Careers in Iran. *New Trends in Sport Management*. 2021;8(31):55-72 **[In Persian]**.
22. European Commission. Employment in sport 2024.
23. Tohidi Z, Soroush AA, Alhoseini SM. A Study on the Status of Iranian Youth Employability. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2015;14(29):31-48 **[In Persian]**.
24. Gazier B. Employability—The complexity of a policy notion. *Employability*. 2017:3-24.
25. Hillage J, Pollard E. *Employability: developing a framework for policy analysis (Vol. 107)*. London: DfEE. 1998.
26. McQuaid RW, C L. The Concept of Employability. *Urban Studies*. 2005.
27. Patyka N, Gryschenko O, Kucher A, Hełdak M, Raszka B. Assessment of the degree of factors impact on employment in Ukraine's agriculture. *Sustainability*. 2021;13(2):564. [doi.org/10.3390/su13020564](https://doi.org/10.3390/su13020564)
28. Akalanka S, Weerakoon R, Vitharana S, Abyesinghe C. A Review of Barriers and Challenges Faced by Sports Entrepreneurs. *Journal of Sports and Physical Education Studies*. 2021; 1(1): 8-14. [doi: 10.32996/jspes](https://doi.org/10.32996/jspes)
29. Nwokorie EC, Adiukwu IK. Hospitality and tourism entrepreneurship: Administrative barriers in Imo State, Nigeria. *Turizam*. 2020;24(1):13-32. [doi: 10.5937/turizam24-22955](https://doi.org/10.5937/turizam24-22955)
30. Eruzun C, Kınalı Y, Öğüt EE. A qualitative view into the employment problems of sports management graduates in Turkey. *International Journal of Recreation and Sports Science*. 2017;1(1):13-21.
31. Wang M, Thoben K, editors. A survey with analytic hierarchy process for selecting an optimal combination of employing electric commercial vehicles in the urban freight transport. *Proceedings of the 4th Commercial Vehicle Technology Symposium (CVT 2016)*; 2016.



32. Zanganeh N, Mostaghimi MR, Samiei RA, Nasiri M. Identifying and Prioritizing the Dimensions and Components of Sustainable Employment with an Emphasis on General Employment Policies Using the Fuzzy Analytic Network Process (ANP). *Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development*. 2020;7(2):75-96 **[In Persian]**. [doi.org/10.22069/jead.2021.18746.1449](https://doi.org/10.22069/jead.2021.18746.1449)
33. Sharafi M, Ziyae B, Samiee R, Mostaghimi MR. Identification of factors affecting employment with sustainable entrepreneurship approach, based on overall employment policies communicated by the Supreme Leader of the Revolution. *Innovation Management in Defensive Organizations*. 2019;2(1):37-60 **[In Persian]**. [doi.org/10.22034/qjimdo.2019.88896](https://doi.org/10.22034/qjimdo.2019.88896)
34. Shakibaei A. Examining the obstacles, challenges and opportunities facing the growth and development of employment and providing effective solutions to improve employment indicators (case study of Kerman, Lorestan and Hormozgan provinces). *Economic magazine (bimonthly review of economic issues and policies)*. 2017;17((11 and 12)):25-58 **[In Persian]**.
35. Movahedi R, Latifi S, Fathi H, Jeyhooni S. analyzing role of the cooperatives in improving employment of agricultural graduates. *International Journal of Agriculture*. 2012;2(3):199 **[In Persian]**.
36. Mokhtaripour M, Siadat A. The Effect of Economic Factors on Unemployed Educated of University. *Social Welfare*. 2007;6(25):343-60 **[In Persian]**.
37. Karlis G. The future of leisure, recreation and sport in Canada: a SWOT for small sized enterprises. *The sport journal*. 2006;9(2).
38. Hutchinson MD. *Early career development in the sport industry: Factors affecting employment: Texas A & M University*; 2010.
39. Borgese A. *Standards in sports entrepreneurship education*. 2007.
40. Boroumand MR, Hemati Nezhad M, Ramazani Nezhad R, Razavi SMH, Malek Akhlagh I. Investigating the obstacles to employment for graduates of physical education and sports science in Iran. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*. 2011; 7(14): 51-72 **[In Persian]**.
41. Alizadeh MH, Nasiri K. Investigating the occupational problems of graduates of physical education and sports science. *Harakat*. 2001;7(7):77-89 **[In Persian]**.
42. Ghorbani mh, esmeili m, zareian h. The Barriers and solutions of Development Employment for Sport in South Khorasan Province. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2022;21(55):341-62 **[In Persian]**. [doi.org/10.22034/ssys.2022.498](https://doi.org/10.22034/ssys.2022.498)
43. Yadollahi J, Gholami N, Hamidi M, Kenani A. Studying the obstacles of entrepreneurship in the sports sector of the country. *Journal of Entrepreneurship Development*. 2011;4(2):105-24 **[In Persian]**.
44. Hadavi SF, Saatchian V, Azizi B, Mohammadi M. Role of Obstacles to the Development of Entrepreneurship through Sport in Hamedan Province and Executive Solutions. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2018;16(38):37-54 **[In Persian]**.
45. Omidi Y, Mohammad kazemi R, azmoudeh s. Identifying and Analyzing Contextual Barriers of Organizational Entrepreneurship in Ministry of Sport and Youth. *Sport Management Journal*. 2016;8(5):753-75 **[In Persian]**. [doi.org/10.22059/jsm.2016.60246](https://doi.org/10.22059/jsm.2016.60246)
46. Hosieni e, moradi Barzal Abad F, Bazdi Langari M, maleki a, Shooshinasab P. Identification and Prioritization barriers to entrepreneurship in sport using a combination DEMATEL and network analysis process (ANP). *journal of motor and behavioral sciences*. 2020;3(2):177-86 **[In Persian]**.
47. Ramezani F, Keshtidar M, Moodi D. An Analysis of the Barriers to Financing Sport Entrepreneurs by Q Method. *Sport Management Journal*. 2021; 13(1): 237-55 **[In Persian]**. [doi.org/10.22059/jsm.2019.280621.2264](https://doi.org/10.22059/jsm.2019.280621.2264)
48. Noori Khanyourdi M, Khabiri M, Alidoust Ghahfarrokhi E. Analysis of Barriers to Entrepreneurship in Sports from the Perspective of Sports Experts. *Karafan Quarterly Scientific Journal*. 2021;18(2):229-50 **[In Persian]**. [dorl.net/dor/20.1001.1.23829796.1400.18.2.12.3](https://dorl.net/dor/20.1001.1.23829796.1400.18.2.12.3)



49. Khayyat B, Mohamadian F, Majedi N. Presentation of Iranian Women's Sport Entrepreneurship Development Model. *Sport Management Studies*. 2020;12(62):135-64 [In Persian]. [doi.org/10.22089/smrj.2020.7811.2724](https://doi.org/10.22089/smrj.2020.7811.2724)
50. Hozhabr Y, Fallah Z, Noudehi M, Bahlekeh T. Analyzing driving and inhibiting factors of empowering students in sports entrepreneurship. *Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development*. 2023;10(1):211-28 [In Persian]. [doi.org/10.22069/jead.2023.20891.1681](https://doi.org/10.22069/jead.2023.20891.1681)
51. Nabi Shamsai H, Abdi RB. Investigating the status of private sports clubs in Ilam city with emphasis on job creation. *Olympic Quarterly*. 2010;17(4):63-72 [In Persian].
52. Feizolahi a. A Meta- synthesis of Studies Conducted on Suicide in Iran. *Social Welfare*. 2022;22(85):221-70 [In Persian]. [dori.net/dor/20.1001.1.17358191.1401.22.85.6.4](https://dori.net/dor/20.1001.1.17358191.1401.22.85.6.4)
53. Sandelowski M, Barroso J. *Handbook for synthesizing qualitative research: springer publishing company*; 2006.
54. Farbod M, Safania AM, Boroumand MR, Naqshbandi SS, Bagherian Farahabadi M. Designing and Testing a Model of Ecosystem Analysis Employment Development of Postgraduate Education Graduates (Study of Sports Science in Islamic Azad Universities). *Human Resource Management in Sports*. 2020; 9(2): 265-283 [In Persian]. [doi.org/10.22044/shm.2021.10539.2326](https://doi.org/10.22044/shm.2021.10539.2326)
55. Ebrahimi Dinani E, Mokhtari Dinani M, Rezaei Pandari A. Identifying and rating of effective factors in sport entrepreneurship in the municipality of Tehran with the DEMATEL approach. *Sport Physiology & Management Investigations*. 2021; 13(3): 55-70 [In Persian]. [dori.net/dor/20.1001.1.1735.5354.1400.13.3.4.9.677](https://dori.net/dor/20.1001.1.1735.5354.1400.13.3.4.9.677)
56. Nasirzadeh A, Farahani A, Vatandoust M. Investigating and Analyzing Effective Factors on Entrepreneurship of Iranian Physical Education Graduates. *Sport Management Studies*. 2018;10(47):131-52 [In Persian]. [doi.org/10.22089/smrj.2018.1099](https://doi.org/10.22089/smrj.2018.1099)
57. Khaledifard A, Shetab Booshri N, Heydarinejad S, Khatibi A. Sustainable Employment Model For Sports Science Graduates. *Sport Management Journal*. 2023;15(1):192-77 [In Persian]. [doi.org/10.22059/jsm.2021.323161.2716](https://doi.org/10.22059/jsm.2021.323161.2716)
58. Babayi M. Prioritizing the obstacles of entrepreneurship in sports from the perspective of sports entrepreneurs in Urmia city. Master's thesis, University of Tehran. 2017 [In Persian].
59. Goudarzi M, Jalali Farahani M, Rajabi H, Hamidi M. The Design and Codification of Development Model of Entrepreneurial Skills for Students of Sport Management in Iran. *New Trends in Sport Management*. 2017;5(18):9-21 [In Persian].
60. naderian Jahromi M, Pazhouhan F. An Analysis of the Role of Teaching Entrepreneurship in Employing Sport Sciences Graduates. *New Trends in Sport Management*. 2021;8(31):125-37 [In Persian].
61. Salehnia b, Safania M, Boroumand MR, nikbakhsh r. Development of a strategic employment plan for graduates of physical education and sports sciences of Islamic Azad University with an entrepreneurial approach. *Sport Physiology & Management Investigations*. 2022;14(3):97-113 [In Persian]. [dori.net/dor/20.1001.1.1735.5354.1401.14.3.7.9.677](https://dori.net/dor/20.1001.1.1735.5354.1401.14.3.7.9.677)
62. Mahmoodi yekta m, shabani bahar g, Honari H, shahlaee j, ghafouri f. Identifying the Effective Factors of the development of entrepreneurship in the educational system of sports sciences of the country. *Sport Management and Development*. 2021;10(4):22-36 [In Persian]. [doi.org/10.22124/jsmd.2021.5448](https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5448)
63. Dehghan M, Shafiee S. Analyzing the perspective of entrepreneurship and employment development in the national educational and grassroots sport. *Sport Management and Development*. 2022;11(1):154-82 [In Persian]. [doi.org/10.22124/jsmd.2022.6679](https://doi.org/10.22124/jsmd.2022.6679)
64. Razavi Mahmoudabadi SMJ, Ghahreman Tabrizi K, Zarei Mahmoudabadi M. Identification and Ranking the Affecting Factors on Sport Entrepreneurship with the Coherent Approach of Multi-Criteria Analysis and Copeland Method. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*. 2016;12(23):113-30 [In Persian].



65. Rezaei F. Investigating the obstacles and opportunities for entrepreneurial development in sports in Mazandaran province. Master's thesis, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, University of Shomal. 2010 **[In Persian]**.
66. Nikouei A, esmaili shazandi M, ashrafganjouei f. Identifying the effective factors of sports entrepreneurship in Iran. *Applied Research in Sport Management*. 2021;10(2):77-88 **[In Persian]**. [doi.org/10.30473/arasm.2021.8187](https://doi.org/10.30473/arasm.2021.8187)
67. Rooshani F, Amirhosseini Se ,Hamidi M. The Employability Capabilities of the Graduates of the Universities Based on Grounded Theory. *Journal of higher education curriculum studies*. 2021;11(22):291-334 **[In Persian]**. [dorl.net/dor/20.1001.1.25382241.1399.11.22.12.3](https://dorl.net/dor/20.1001.1.25382241.1399.11.22.12.3)
68. Keshavarz L, Mehri Shandi S. Analysis of the Barriers to Entrepreneurship in Sport from the Perspective of M.A Students of physical education and sport sciences at the University of Tehran. *Applied Research in Sport Management*. 2021;9(4):163-9 **[In Persian]**. [doi.org/10.30473/arasm.2020.7324](https://doi.org/10.30473/arasm.2020.7324)
69. Mahmoodi yekta m, Shabanibahar G, honari h, Shahlaee J, Ghafouri F. Exploring the contextual factors and intervening in the development of entrepreneurship in the educational system of physical education and sports sciences of the country. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2023;21(58):9-32 **[In Persian]**. [doi.org/10.22034/ssys.2022.1418.1979](https://doi.org/10.22034/ssys.2022.1418.1979)
70. Ghorbani H, Seyyed Ameri MH, Bashiri M. Preparing Entrepreneurship Human Resources Management System Algorithm in Ministry of Sport and Youth. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2022;20(54):9-36 **[In Persian]**. [doi.org/10.22034/ssys.2022.472](https://doi.org/10.22034/ssys.2022.472)
71. McArdle S, Waters L, Briscoe JP, Hall DTT. Employability during unemployment: Adaptability, career identity and human and social capital. *Journal of vocational behavior*. 2007;71(2):247-64. [doi.org/10.1016/J.JVB.2007.06.003](https://doi.org/10.1016/J.JVB.2007.06.003)
72. Brunello G, Schlotter M. Non-cognitive skills and personality traits: Labour market relevance and their development in education & training systems. 2011. [doi.org/10.2139/ssrn.1858066](https://doi.org/10.2139/ssrn.1858066)
73. goodarzi ma, purghasemi p. Educated & job. *Encyclopedia of Technical Education and Training*. 2021:1-6.
74. Nair CS, Patil A, Mertova P. Re-engineering graduate skills—a case study. *European journal of engineering education*. 2009;34(2):131-9. [doi.org/10.1080/03043790902829281](https://doi.org/10.1080/03043790902829281)
75. Shakeri M, Barzegar Bafroo'i K, Jamshidi M. Presenting a model for tailoring the technical and vocational training with the labor market needs from the viewpoint of Yazd industry owners based on the grounded theory. *Journal of Educational Innovations*. 2019;18(3):39-58 **[In Persian]**. [doi.org/10.22034/jei.2019.99315](https://doi.org/10.22034/jei.2019.99315)
76. Hennemann S, Liefner I. Employability of German geography graduates: The mismatch between knowledge acquired and competences required. *Journal of Geography in Higher Education*. 2010;34(2):215-30. [doi.org/10.1080/03098260903227400](https://doi.org/10.1080/03098260903227400)
77. Tang KN. Innovate Higher Education to Enhance Graduate Employability. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*. 2019;27(2).
78. Acquah BYS, Partey PA. Self-efficacy beliefs and performance of pre-service economics teachers: Implications for teacher training. *Journal of Educational Issues*. 2023;9(1):277-97. [doi.org/10.5296/jei.v9i1.16324](https://doi.org/10.5296/jei.v9i1.16324)
79. Scholz RW, Steiner R, Hansmann R. Role of internship in higher education in environmental sciences. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching*. 2004;41(1):24-46. [doi.org/10.1002/tea.10123](https://doi.org/10.1002/tea.10123)
80. Thibaut E, Eakins J, Willem A, Scheerder J. Financial barriers for sports consumption: the dynamics of the income–expenditure relation. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 2020;10(3):245-61. [doi.org/10.1108/SBM-04-2019-0026](https://doi.org/10.1108/SBM-04-2019-0026)



81. Ezzati M, Heydari H, Moridi P. The effect of economic sanctions on industrial production and employment of in Iran. *Quarterly Journal of The Macro and Strategic Policies*. 2020;8(1):38-65 **[In Persian]**. [doi.org/10.30507/jmsp.2020.102274](https://doi.org/10.30507/jmsp.2020.102274)
82. Shariati Feizabadi M. The effects of the economic sanctions of the United States on the sport of Islamic Republic of Iran. *Bi-Quarterly Political Knowledge*. 2020;16(1):219-46 **[In Persian]**. [doi.org/10.30497/pk.2020.2732](https://doi.org/10.30497/pk.2020.2732)
83. Askarian F, Sedghi S. An investigation of the obstacles facing sports private investment in East Azerbaijan state. *Sport Management and Development*. 2014;3(1):69-81 **[In Persian]**.
84. Jalae sa, amjadi mh. Estimation of Sports Demand in Iranian Household. *Sport Management and Development*. 2021;10(2):76-86 **[In Persian]**. [doi.org/10.22124/jsmd.2021.5052](https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5052)
85. Mahon MC, Walter W. Education and the economy Center for information Office of Research and Development, Ministry of Education and Culture Jointly Sponsored ByUSAID, Educational Policy and Planning Project (EPP). 2006:7-15.
86. Zivari A, Mohammadi Khyareh M, Mazhari R. Impact of Access to Finance on Entrepreneurial Activities: Comparison of Selected Developed and Developing Countries. *Journal of Entrepreneurship Development*. 2020;12(4):561-80 **[In Persian]**. [doi.org/10.22059/jed.2020.291836.653174](https://doi.org/10.22059/jed.2020.291836.653174)
87. Arbolino R, Carlucci F, Cirà A, Ioppolo G, Yigitcanlar T. Efficiency of the EU regulation on greenhouse gas emissions in Italy: The hierarchical cluster analysis approach. *Ecological Indicators*. 2017;81:115-23. [doi.org/10.1016/j.ecolind.2017.05.053](https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2017.05.053)
88. Ho Y-P, Wong P-K. Financing, regulatory costs and entrepreneurial propensity. *Small Business Economics*. 2007;28:187-204. [doi: 10.1007/s11187-006-9015-0](https://doi.org/10.1007/s11187-006-9015-0)
89. Burns P, . *Entrepreneurship and small business* (3rd ed.). Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan Press. 2011.
90. Levie J, Autio E, editors. Entrepreneurial framework conditions and national-level entrepreneurial activity: Seven-year panel study. *Third Global Entrepreneurship Research Conference*; 2007.
91. Baghfelaki A, Pratdeen S. Investigating the factors affecting the unemployment of graduates of Islamic Azad University, Kermanshah. *Population Journal*. 2017;101-102:59-84 **[In Persian]**.
92. Dietrich J, Kracke B .Career-specific parental behaviors in adolescents' development. *Journal of vocational behavior*. 2009;75(2):109-19. [doi.org/10.1016/j.jvb.2009.03.005](https://doi.org/10.1016/j.jvb.2009.03.005)
93. Shetabboshehri N. Promoting women to management levels in the Physical Education Organization of Iran: Environmental and individual barriers and a suitable model. PhD thesis, Tarbiat Modares University. 2008 **[In Persian]**.
94. Forsyth J, Jones J, Duval L, Bambridge A. Opportunities and barriers that females face for study and employment in sport. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*. 2019;24:80-9. [doi.org/10.1016/j.jhlste.2019.01.005](https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2019.01.005)
95. Shahhosseini A. *Entrepreneurship*. Ayizh Publications, Tehran. 2009 **[In Persian]**.

